БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | № 130 (16.820). | 7 июнь 1977 йил, сешанба | Баҳоси 2 тийин.

ҲАЁТИМИЗНИНГ АСОСИЙ ҚОНУНИ

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи янги Конституцияси лойиҳасининг эълон қилиниши — Совет Ватани тарихидаги бениҳоя муҳим маррадир. Бу иш Ватанимизнинг шонли 60 йиллик юбилейи йилида содир бўлганлиги учун ҳам у айниқса муҳим ва диққатга сазовордир.

Асосий қонуннинг лойиҳаси қилинган жуда катта ишнинг, ҳозирги Конституция қабул этилгандан кейинги 40 йил мобайнида совет жамиятда рўй берган чуқур ўзгаришлар, Совет Иттифоқи ва бошқа социализм мамлакатларининг конституциялар ишлаб чиқиш тажрибаси анализ қилиниб, умумлаштирилганлигининг натижасидир. Янги Конституциянинг лойиҳаси КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси, Марказий Комитет Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг бевосита раҳбарлигида ва актив иштирокида ишлаб чиқилди.

Янги Конституциянинг зарурлиги, унинг жуда катта аҳамияти, унинг партия раҳбарлигида совет халқи қўлга киритган жаҳоншумул тарихий ғалабаларни ифодаловчи асосий белгилари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети май Пленумидаги докладида чуқур ва атрофлича ойдинлаштириб берилди. Бу доклад ғоят муҳим сиёсий ва ғоявий-назарий ҳужжатдир.

Бизнинг социалистик Ватанимиз эндигина 60 ёшга кирди. Аммо шу йиллар мобайнида биз асрларга тенг йўлни босиб ўтдик. Ривожланган социализм қурилди, социал тараққиётнинг бугунгача бўлган энг юқори поғонасига эришилди.

«Биз янги жамият — инсоният тарихида шу дамгача мисли кўрилмаган жамият барпо қилдик, — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида. — Бу жамият кризислар бўлмайдиган, экономикаси муттасил ўсиб борадиган, етук социалистик муносабатларга, чинакам эркинликка эга бўлган жамиятдир. Бу жамият илмий материалистик дунёқараш ҳукмронлик қилаётган жамиятдир. Бу жамият келажакка, порлоқ коммунистик истиқболларга ишончи мустаҳкам жамиятдир. Унинг олдида яна ҳар томонлама тараққий этиш учун чексиз уфқлар очиқ».

Эндиликда янги Конституциямиз лойиҳасида ҳам ривожланган социалистик жамият қурилганлиги факти ёзиб қўйилди. Унда етук социализмнинг, ундаги сиёсий ва иқтисодий системаларнинг ,унинг социал ривожи ва маданиятининг, унинг ташқи сиёсатининг яхлит манзараси чизиб берилган. Умумхалқ социалистик демократиясининг ғоят улуғвор ғалабалари, гражданларнинг кенг ҳуқуқлари ва эркинликлари, шунингдек уларнинг бурчлари, Совет Иттифоқининг миллий—давлат тузилиши, ҳокимият ва бошқарувчи органлари системаси, ҳаммаси бирлашиб Совет давлатимизнинг асосий қонунини ҳосил қиладиган бошқа муҳим принциплар кўрсатилган.

«Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи, — дейилади лойиҳанинг биринчи моддасида, — мамлакат ишчилар синфининг, деҳқонлар ва барча зиёлиларининг, барча миллатлари ва элатларининг ирода ва манфаатларини ифодаловчи социалистик умумхалқ давлатидир». Давлатимиздаги бутун ҳокимият халқникидир, халқ давлат ҳокимиятини марказда ва жойларда сайлаб қўйиладиган органлар — халқ депутатлари Советлари орқали амалга оширади.

Лойиҳада Совет Иттифоқи Коммунистик партияси совет жамиятининг раҳбар ва етакчи кучи, совет жамияти сиёсий системасининг, барча давлат ва жамоат ташкилотларининг ўзаги эканлиги, КПСС халқ учун яшаши ва халққа хизмат қилиши тўғрисидаги модда бор.

Марксча-ленинча таълимоти билан қуролланган Коммунистик партия жамиятни ривожлантиришнинг бош истиқболини, СССРнинг ички ва ташқи сиёсат йўлини белгилаб беради, совет халқининг буюк бунёдкорлик фаолиятига раҳбарлик қилади, унинг коммунизм ғалабаси учун курашига планли илмий жиҳатдан асосланган хусусият бахш этади.

Ишлаб чиқариш воситаларининг социалистик мулклиги Советлар мамлакати иқтисодий системасининг негизидир. Социалистик мулк: давлат (умумхалқ) мулкини; колхозларнинг ва бошқа кооператив ташкилотларнинг мулкини (колхоз-кооператив мулкни); касаба союз ва бошқа жамоат ташкилотларининг мулкини ўз ичига олади. Эркин меҳнат жамоат бойлигини, халқ ва ҳар бир совет кишиси фаровонлигини ошириш манбаидир.

Совет Иттифоқининг экономикаси яхлит халқ хўжалик комплексидан иборат эканлиги, давлат бу комплексга давлат планлари асосида, марказлаштирилган тарздаги раҳбарликни корхоналар, бирлашмалар ва бошқа ташкилотларнинг хўжалик юритишдаги мустақиллиги ва ташаббускорлиги билан уйғунлаштирган ҳолда амалга ошириши лойиҳада уқтириб ўтилган.

Капиталистнинг фойда олишини бош мақсад қилиб қўйган капиталистик ишлаб чиқаришдан фарқли ўлароқ, лойиҳада «кишиларнинг ўсиб бораётган моддий ва маънавий эҳтиёжларини энг тўлиқ қондириш социализм шароитидаги ижтимоий ишлаб чиқаришнинг олий мақсадидир деб ёзиб қўйилганлиги айниқса муҳимдир. Бунда давлат меҳнаткашларнинг ижодий активлигига, социалистик мусобақага, фан-техника тараққиёти ютуқларига таянади, ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини оширишни, халқ хўжалигини узлуксиз ва пропорционал ривожлантиришни таъминлайди. Хўжалик ҳисоби, фойда, таннархдан актив фойдаланилади.

Ҳозир амалда бўлган Конституцияга нисбатан янги Конституция лойиҳасига янги боблар қўшилди. Улар орасидаги «Социал ривожланиш ва маданият» бобида давлат жамиятнинг социал бир хиллигини кучайтиришга, шахснинг ҳар томонлама камол топиши учун шарт-шароит яратиб беришга, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, фан ва маданиятни ривожлантиришга, меҳнат ва турмуш шароитларини яхшилашга ёрдам бериши айтилган; давлат меҳнаткашларнинг меҳнат ҳақи, реал даромадлари даражасини меҳнат унумдорлигининг ўсишига мувофиқ равишда кўтариш йўлини амалга оширади. «Ташқи сиёсат» боби совет давлати ленинча тинчлик сиёсатини изчиллик билан ўтказади, халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш ва кенг халқаро ҳамкорлик учун курашади, деб эълон қилади. «Социалистик Ватанни ҳимоя қилиш» бобида давлат совет халқининг социалистик ғалабаларини, унинг тинч меҳнатини, СССРнинг суверенитети ва территориал бутунлигини ҳимоя қилишни таъминлаши; шу мақсадда қуролли кучлар тузилганлиги ва умумий мажбурий ҳарбий хизмат жорий этилганлиги уқтирилган.

Социалистик демократия кенгайтирилганлиги ва кучайтирилганлиги лойиҳада баён этилган янгиликнинг энг муҳим йўналишидир.

Аввало, Советларни ташкил этишдаги ва уларнинг ишидаги демократик принциплар янада ривож топади, жамият ҳаётининг энг муҳим масалаларини ҳал этишда уларнинг ролини кучайтириш кўзда тутилган. СССР Олий Совети ССР Иттифоқи ихтиёрига берилган ҳамма масалаларни ҳал этишга ҳақлидир. Маҳаллий Советлар маҳаллий аҳамиятга эга бўлган ҳамма масалаларни ҳал этибгина қолмай, шу билан бирга ўз территориясидаги бошқа ташкилотларнинг ишини ўз ҳуқуқлари доирасида контроль қилиб, мувофиқлаштириб ҳам турадилар. Советлар ва уларнинг депутатлари ўзлари қилган ишлар тўғрисида гражданларга мунтазам ахборот бериб туришлари, сайловчилар олдида ҳисоб беришлари лозим.

Сайлов системасига ҳам ўзгаришлар киритилди: ҳозир амалда бўлган Конституцияга мувофиқ СССР Олий Советига 23 ёшга етган, иттифоқдош республикаларнинг Олий Советларига 21 ёшга етган кишилар сайланган бўлса, янги асосий қонун лойиҳаси 18 ёшдан бошлаб барча совет гражданларига шу ҳуқуқни беришни кўзда тутади. Бу янгилик — жамиятнинг ёш авлод тўғрисидаги ғамхўрлигининг, ёшларга ишончининг яққол далилидир.

Лойиҳа касаба союзлари, комсомол ва бошқа оммавий жамоат ташкилотларининг роли ўсганлигини ифодалайди. Уларга қонун чиқариш соҳасида ташаббускор бўлиб, сиёсий, хўжалик ва социал-маданий масалаларни ҳал этишда қатнашиш ҳуқуқи берилади. Меҳнаткашлар коллективларининг роли алоҳида қайд этилган, бу эса партиянинг ишлаб чиқаришни бошқаришдаги демократик негизларни ривожлантириш йўлини амалга оширишда янги қадам қўйилганлигини билдиради. «Меҳнаткашларнинг коллективлари, жамоат ташкилотлари, — дейилади 16-моддада, корхоналарни ва бирлашмаларни бошқаришда, меҳнат ва турмушни ташкил этиш масалаларини, ишлаб чиқаришни ривожлантиришга, шунингдек социал-маданий эҳтиёжларга ва моддий рағбатлантиришга мўлжалланган маблағлардан фойдаланиш масалаларини ҳал этишда қатнашадилар».

Совет гражданларининг ҳуқуқлари тўғрисидаги қоидалар анча ривожлантирилган ва такомиллаштирилган. «СССР Гражданлиги, гражданларнинг тенг ҳуқуқлилиги» деган махсус бобда совет кишиларининг ўзлари ўртасидаги ҳар қандай фарқлардан — жинси, ирқи ва миллатидан ва ҳоказолардан қатъий назар қонун олдида тенг эканлигидан иборат умумий принцип мустаҳкамланган.

Лойиҳада ҳар бир киши ҳаётининг энг туб негизларига алоқадор бўлган кўпдан-кўп ҳуқуқлар баён этилган. Меҳнат қилиш, дам олиш, соғлиқларини сақлаш, социал таъминот, илм олиш, маданият ютуқларидан фойдаланиш, илмий, техникавий ва бадиий ижод эркинлиги ҳамда бошқа ҳуқуқлар шулар жумласига киради. Айни вақтда гражданлар ҳуқуқларининг мазмуни янада чуқурлашди, шу ҳуқуқларнинг моддий гарантиялари янада тўлиқроқ, салмоқлироқ бўлиб қолди. Чунончи, ҳозирги Конституцияда баён этилган меҳнат қилиш ҳуқуқи «ўзларининг лаёқатларига, қобилиятларига, ўрганган касбларига, олган билимларига мувофиқ равишда ва жамият эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда касб, машғулот ва иш танлаш» ҳуқуқи билан тўлдирилди.

Лойиҳада совет кишиларининг сиёсий ҳуқуқлари ва эркинликлари: сўз, матбуот, йиғилишлар, митинглар, кўчаларда намойишлар қилиб юриш эркинлиги сақлаб қолиниши билан бирга анча тўлиқ таърифлаб берилди. Давлат ва жамият ишларини бошқаришда қатнашиш ҳуқуқи эълон қилинган, шу қатнашиш формалари кўрсатилган. Асосий қонун лойиҳаси гражданларнинг давлат органларининг ва жамоат ташкилотларининг фаолиятини яхшилаш тўғрисида уларга таклифлар киритиш, ишдаги камчиликларни танқид қилиш, мансабдор шахсларнинг ҳаракати тўғрисида судга шикоят қилиш ҳуқуқи берилган, шунингдек ўз ҳаётларига ва соғлиқларига, мулкларига ва шахсий эркинликларига, ор-номусларига ва қадр-қимматларига қилинган тажовузлардан суд орқали ҳимоя қилиниш ҳуқуқи баён этилган. Танқид учун таъқиб қилиш тақиқланади.

«Ўз-ўзидан равшанки, ўртоқлар, — деб уқтирди ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг май Пленумида, — Конституция лойиҳаси гражданларнинг ҳуқуқлари ва эркинликларидан ижтимоий тузумимизга қарши, совет халқининг манфаатларига зарар келтирадиган тарзда фойдаланилмаслиги лозимлигига асосланади».

Ҳуқуқлар ва эркинликларнинг амалга оширилиши гражданнинг ўз бурчларини ижро этишидан ажралмасдир. СССР граждани ҳалол меҳнат қилиши, социалистик мулкни эҳтиёт қилиб асраши ва мустаҳкамлаши, социалистик ватанни ҳимоя қилиши, миллатлар ва элатлар дўстлигини мустаҳкамлаши, болаларни тарбиялаш тўғрисида ғамхўрлик қилиши, жамият манфаатларига зид ножўя ҳаракатларга муросасиз бўлиши лозим. У Совет давлатининг манфаатларини қўриқлаши, унинг қудрати ва обрў-эътиборини мустаҳкамлашга кўмаклашиши зарур. Бошқа мамлакатларнинг халқлари билан дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантиришга, ялпи тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлашга кўмаклашиш — унинг интернационал бурчидир.

Лойиҳанинг «Одил судлов, арбитраж ва прокурор назорати» бўлими совет одил судловининг чуқур демократик табиатини атрофлича очиб берган. Совет одил судлови, бир томондан, социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни янада мустаҳкамлашга кўмаклашса, иккинчи томондан, СССР гражданларининг ҳуқуқлари ва эркинликлари жуда тўла-тўкис амалга оширилишига, уларнинг қонун ва суд олдида тенглигига риоя этилишига кўмаклашади.

Лойиҳада СССРнинг давлат тузилиши ва унинг ҳуқуқлари масалалари катта ўрин олган. «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи, — дейилади 69-моддада, миллатларнинг ўз тақдирларини ўзлари эркин равишда белгилашлари ва тенг ҳуқуқли совет социалистик республикаларининг ихтиёрий бирлашувлари натижасида тузилган кўп миллатли бир бутун иттифоқ давлатдир». Шу моддада шунингдек. бошқа баъзи моддаларда ҳам умумиттифоқ негизларини янада мустаҳкамлаш, СССРдаги миллатлар ва элатларнинг бир-бири билан тобора кўпроқ яқинлашиб бориши шуни тақозо этганлиги ўз ифодасини топган.

Ҳозир амалда бўлган Конституция сингари бу лойиҳада ҳам иттифоқдош республикаларнинг суверен ҳуқуқларини ССР Иттифоқи қўриқлаши ва гарантиялаши тўғрисидаги қоида баён этилган. Шу билан бирга республикаларга ССР Иттифоқи ихтиёрига берилган масалаларни ҳал этишда қатнашиш ҳуқуқи берилган.

«Умуман, — деб уқтирди ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг май Пленумида, лойиҳада миллий давлат тузилиши масалаларининг ҳал этилиши кўп миллатли иттифоқнинг муштарак манфаатлари билан уни ташкил этувчи ҳар бир республиканинг манфаатларини чинакам демократик тарзда бирга қўшишни таъминлайди, мамлакатимиздаги барча миллат ва элатларнинг ҳар томонлама равнақ топишини ва бир-бири билан муттасил яқинлашишини таъминлайди».

Конституция лойиҳасида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг, иттифоқдош Совет Социалистик Республикасининг, Автоном Совет Социалистик Республикасининг, автоном область ва автоном округнинг, ҳамма босқичдаги халқ депутатлари Советларининг компетенцияси, уларни сайлаш тартиби, халқ депутатининг ҳуқуқлари ва вазифалари, СССР Министрлар Советининг ваколатлари белгиланган.

Янги Конституция лойиҳаси, ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети май Пленумидаги доклади совет кишиларининг ғоят зўр қизиқишига ва маъқуллашига сазовор бўлди; Булар — жаҳон жамоатчилигининг диққат марказида турибди. Халқимиз лойиҳани Ленин партиясининг Совет ватанининг равнақ топтириш тўғрисидаги, унинг куч-қудрати ва обрў-эътиборини мустаҳкамлаш ҳақидаги, гражданларнинг ўз ижодий кучлари, қобилиятлари ва истеъдодларини ривожлантириш ва қўлланиш, шахснинг уйғун камол топиши учун энг қулай шарт-шароитлар яратиш тўғрисидаги ғамхўрлигининг янги яққол ифодаси деб билмоқда. Бизнинг жамиятимиз «Ҳар бир кишининг эркин камол топиши — ҳамма эркин камол топишининг шартидир» деган энг олий инсонпарвар коммунистик идеалга мувофиқ муттасил ривожланиб бормоқда.

Эндиликда, СССР янги Конституцияси лойиҳаси эълон қилинган бир пайтда партия, совет ва жамоат ташкилотлари уни кенг муҳокама қилиш юзасидан зўр ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий иш олиб боришлари лозим.

Конституция лойиҳасини ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети 1977 йил май Пленумидаги докладидан келиб чиқадиган вазифаларни пленумларда ёки партия активларининг йиғилишларида ва бошланғич партия ташкилотларининг очиқ йиғилишларида, меҳнаткашларнинг ишлайдиган, ўқийдиган жойларидаги ва ҳарбий хизматдаги коллективлари йиғилишларида. гражданларнинг истиқомат жойидаги йиғилишларда, матбуотда. телевидение ва радио орқали муҳокама қилиш зарур. Лойиҳани иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Олий Советлари ҳамда меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг сессияларида муҳокама қилиш мақсадга мувофиқдир.

Конституция лойиҳасининг умумхалқ муҳокамаси мамлакат ижтимоий ҳаётини янада активлаштиришнинг. омма ижодий ташаббусини оширишнинг қудратли омили бўлиб қолиши керак. Шу билан бирга бутун диққат-эътиборни меҳнат коллективларининг, партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг амалий фаолиятини янада яхшилашга, одамларни қизиқтираётган актуал масалаларга, ишдаги мавжуд камчиликларни бартараф этишга қаратиш лозим. Муҳокамага партия ташкилотлари бошчилик қилишлари керак.

Лойиҳани муҳокама қилиш давомида совет халқининг ютуқларини, халқнинг моддий фаровонлиги ва маданий даражаси муттасил ўсганлигини ҳар томонлама кўрсатиб бериш зарур. Халқ манфаатларини ҳамма нарсадан юқори қўйган Совет давлатининг инсонпарварлик моҳияти чуқур тушунтириб берилсин. Гражданларнинг ҳақиқий эркинлиги ва тенг ҳуқуқлилигини гарантиялайдиган социалистик демократиянинг моҳияти ишонарли тарзда очиб кўрсатилсин. Совет социалистик турмуш тарзи изчиллик билан пропаганда қилинсин, буржуазия идеологлари ва турли-туман ревизионистлар билан мунозарада бизнинг эътиқодларимиз ва принципларимиз далил-исботлар билан қаттиқ туриб ҳимоя қилинсин.

Шу вазифаларни ҳал этиш учун оммавий ахборот ва пропаганда воситалари кўп иш қилиши керак. Улар асосий қонун лойиҳаси муҳокамасини кенг кўламда ёритишлари, ўз ўқувчилари. тингловчилари, томошабинларининг хатлари, таклифлари, фикр ва мулоҳазаларига кенг йўл очиб қўйишлари зарур.

Конституция лойиҳасининг умумхалқ муҳокамаси дунёда биринчи социализм мамлакати ютуқларининг мароқли кўриги, совет социалистик демократиясининг катта байрами, халқимизнинг партия, унинг ленинчи Марказий Комитети теварагида тобора мустаҳкамланиб бораётган бузилмас жипслигининг янги далили бўлади.

Совет халқи жонажон партия раҳбарлигида порлоқ коммунистик келажак сари комил ишонч билан олға бормоқда!

(«Правда» газетасининг 6 июндаги бош мақоласи).

Л. И. БРЕЖНЕВ ФАМ ВАН ДОНГНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

6 июнь куни Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Вьетнам Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Социалистик Республикаси ҳукуматининг Бош министри Фам Ван Донгни қабул қилди.

Л. И. Брежнев билан Фам Ван Донг КПССнинг XXV съезди ҳамда ВКП IV съездининг қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар. Иккала мамлакат ўртасидаги ҳамкорликнинг асосий масалалари муҳокама қилинди. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Вьетнам Коммунистик партиясининг интернационалистик сиёсати совет халқи билан Вьетнам халқининг дўстлигини мустаҳкамлашга ҳал қиладиган даражада кўмаклашаётганлиги мамнуният билан қайд этилди.

Л. И. Брежнев Совет Иттифоқи социалистик қурилиш масалаларини ҳал этишда Вьетнам халқига бундан буён ҳам мадад кўрсатаверади, деди. У совет кишилари социалистик Вьетнамнинг тинчлик, миллий мустақиллик, демократия ва социализм учун курашга қўшаётган ҳиссасини юксак даражада қадрлайдилар, деб таъкидлади.

Фам Ван Донг айтдики, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини кутиб олишга тайёргарлик кўраётган совет халқининг улкан муваффақиятлари Вьетнамдаги ҳамма меҳнаткашларни қувонтирмоқда. СССР янги Конституциясининг қабул қилиниши тинчлик, демократия, миллий мустақиллик ва социализм учун курашаётган ҳамма халқлар учун илҳомбахш омил бўлади.

Суҳбатда ҳар икки томонни қизиқтирувчи баъзи халқаро проблемалар тўғрисида фикрлашиб олинди. Кескинликни юмшатиш сиёсатининг халқаро муносабатларга ижобий таъсир кўрсатаётганлиги таъкидлаб ўтилди.

Суҳбат самимият ва қардошларча дўстлик вазиятида ўтди.

Суҳбатда Совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси А. И. Блатов, Вьетнам томонидан ВСРнинг Совет Иттифоқидаги элчиси Нгуен Хиу Кхиеу иштирок этдилар.

СССР КОНСТИТУЦИЯСИ ЛОЙИҲАСИ УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

Биз янги Конституция лойиҳасини муҳокама қилишга совет халқи партия раҳбарлигида КПСС XXV съезди қарорларини бажариш юзасидан зўр ғайрат билан иш олиб бораётган бир пайтда киришяпмиз. Умумхалқ муҳокамаси мамлакатнинг бутун ижтимоий ҳаётини янада активлаштиришга ёрдам беради. Бу муҳокама халқ орасида янги-янги ижодий кучларни қулф урдириши, социалистик мусобақани янада кенг қулоч ёйдириши, ҳар бир кишининг топширилган иш учун масъулиятини ошириши лозим, — деди КПСС Марказий Комитети Бош секретари, Конституция комиссиясининг раиси ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети май Пленумида қилган докладида.

Совет халқи СССР Конституцияси лойиҳасини зўр ифтихор туйғуси билан кутиб олиб, уни қизғин муҳокама қилмоқда. СССР Конституцияси лойиҳаси ва ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети май Пленумида қилган докладини зўр қизиқиш билан ўрганиб чиқмоқдалар. Республикамизнинг завод ва фабрикаларида, колхоз ва совхозларида, барча муассасаларда оммавий митинглар бўлиб ўтмоқда.

«Совет Ўзбекистони» газетаси бугундан бошлаб «СССР Конституцияси лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида» рубрикаси остида мақолалар бериб боради. Газетанинг учинчи саҳифасида ана шу мавзуга бағишланган материалларни ўқийсиз.

САМАРҚАНД КАРВОНИ ЙЎЛГА ЧИҚДИ

Совет кишилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг доклади, СССР янги Конституциясининг лойиҳасини зўр қизиқиш билан муҳокама қилаётган шодиёна кунларда республикамиз бўйлаб хушхабар тарқалди. Самарқанд областининг ғалла карвони йўлга чиқди. Шу муносабат билан Жомбой, Каттақўрғон, Нагорная давлат ғалла қабул қилиш пунктларида митинглар бўлди.

Область меҳнаткашлари юбилей йилида 300 минг тонна дон тайёрлашга азму қарор қилганлар. Кутилган дамлар келди, ғалла ўрим-йиғими ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан бошланди.

Бир кунда 1.163 гектар майдоннинг ғалласи ўрилиб, дони янчилди. Мавсум бошлангандан буён 3.100 гектар ернинг дони ва сомони саранжом-саришталанди. 10.600 центнер сара дон омборларга жўнатилди.

Каттақўрғон районининг ғаллакорлари ўрим-йиғимни кун сайин кучайтирмоқдалар. Қисқа вақтда 588 гектар ернинг ғалласи ўриб олинди. Советободлик ғаллакорлар эса 2.000 гектар ернинг ғалласини ўриб бўлдилар. Ҳамма майдонлардан юқори ҳосил олинмоқда.

Областнинг Иштихон, Пахтачи ва бошқа районларида ҳам ўрим-йиғимга киришилди. Суғориладиган майдонлардаги каби, лалмикор ерлардан ҳам катта хирмон кўтарилмоқда.

Область ғаллакорлари ҳар грамм дон ва сомон учун қаттиқ кураш олиб бормоқдалар, нобудгарчиликка қарши ўт очмоқдалар. Барча хўжаликларда комбайнлар ишга туширилмоқда, комбайнчилар, транспортчилар мусобақаси кучайтирилмоқда.

ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАМИЗ

ТЕРМИЗ, 6 июнь. (ЎзТАГ). Гагарин районидаги «Советобод» совхозининг бешинчи бўлимида Сурхондарё область қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш иштирокчилари Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига олинган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлигини муҳокама қилдилар. Область партия комитетининг биринчи секретари А. Каримов доклад қилди.

Кенгашда сўзга чиққан нотиқлар СССР янги Конституцияси лойиҳаси, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, конституция комиссиясининг раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети май Пленумида қилган докладидаги қоидалар ва хулосалар меҳнаткашларнинг ғайрат-шижоатини ғоят ошириб юборганлиги тўғрисида гапирдилар. Кенгашда қишлоқ хўжалигидаги қўшимча резервларни ишга солиш, юбилей йилида барча турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш ва давлатга сотиш юзасидан олинган юксак мажбуриятларни бажариш учун бутун куч-ғайратни сарфлаш зарурлиги тўғрисида гапирилди.

Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Й. Р. Қурбонов нутқ сўзлади.

Кенгаш иштирокчилари «Ғўзани парвариш қилиш юзасидан 90 зарбдор кун» эълон қилишга, социалистик мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш учун бу ишларни юксак суръатлар ва аъло сифатли қилиб ўтказишга аҳд қилдилар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. БРЕЖНЕВнинг «Асахи» газетаси бош редактори С. Хата саволларига жавоблари

Савол: Октябрь революциясидан кейин орадан 60 йил вақт ўтди. Шу муносабат билан, шу давр ичида эришилган муваффақиятларга қандай баҳо беришингизни, шунингдек мамлакатингизнинг бундан буёнги ривожланиш истиқболлари қандайлигини, жумладан, капитализм системаси билан мусобақа тўғрисидаги масала хусусида қандай фикрда эканлигингизни сўрашга ижозат бергайсиз.

Жавоб: Ўтган 60 йил мобайнида совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида босиб ўтган йўл билан биз ҳақли равишда фахрланамиз. Бир авлоднинг умри давомида асрий қолоқликка барҳам берилди. Бизнинг мамлакатимиз иқтисодий ва илмий-техникавий ривожланишнинг юқори поғонасига кўтарилди. Революциядан аввалги Россиянинг ҳиссасига жаҳон саноат маҳсулотининг атиги 4 процентидан сал кўпроғи тўғри келган бўлса, ҳозир Совет Иттифоқи жаҳон саноат маҳсулотининг бешдан бир қисмини ишлаб чиқармоқда.

Биз янги жамият қурилишини ўзимизга мақсад қилиб олиб, тарихда ҳали синалмаган йўллардан бордик. Биз қандай қийинчиликларга дуч келганлигимиз тушунарли, аммо ҳозир мамлакатимизда ривожланган, етук социалистик жамият барпо этилди. Биз бу иборани қандай тушунамиз? Аввало, шу маънода тушунамизки, Совет Иттифоқида одамни одам эксплуатация қилиши аллақачонлар ва абадий тугатилди, унинг ҳамма гражданларига чинакам эркинлик ва реал демократия гарантиялаб берилди, бизнинг жамиятимиз — келажакка интилаётган ва комил ишонч билан истиқбол йўлини очиб бораётган жамиятдир.

Совет Иттифоқининг халқ хўжалиги муттасил ривожланаётганлигидан далолат берувчи конкрет маълумотларни айтишнинг зарурати йўқ, деб ўйлайман. Бу маълумотлар матбуотда эълон қилинган, фақат шуни таъкидлаб ўтмоқчиманки, экономикани доимо юксалтириш, совет кишиларининг моддий ва маданий турмуш даражасини муттасил ошириш партиямизнинг олий мақсадидир. Ана шу мақсад амалда рўёбга чиқарилмоқда.

Келажакка умидворлик билан қараш учун бизда ҳамма асослар бор. КПСС XXV съезди янги марраларни белгилаб берганлигини Сиз билсангиз керак. Фақат бир кўрсаткични айтиб ўтмоқчиман. Ўнинчи беш йиллик топшириқларининг бажарилиши бизга 1980 йилга бориб мамлакатнинг индустриал потенциалини 1970 йилга нисбатан икки ҳисса кўпайтириш имконини беради. Бу топшириқлар албатта бажарилишига биз шубҳа қилмаймиз.

Бундан бир неча кун муқаддам КПСС Марказий Комитетининг Пленуми Совет Иттифоқи янги Конституциясининг лойиҳасини асосан маъқуллади. Бу лойиҳа умумхалқ муҳокамасига чиқарилди. Ўйлаймизки, янги Конституциянинг қабул этилиши бизнинг мамлакатимиз учун катта воқеа бўлибгина қолмай, шу билан бирга халқаро майдонда кенг миқёсда таъсир ҳам ўтказади.

Совет давлати яшаб келаётган олтмиш йилнинг ҳаммаси давомида бизнинг ташқи сиёсат йўлимиз мамлакатимиз учун, барча халқлар учун тинчлик ва хавфсизликни таъминлашга қаратилди. Уруш хавфини қайтариш, қуролланиш пойгасини жиловлаш, ҳамма давлатларга фойда келтирадиган ҳамкорликни чуқурлаштириш ва кенгайтириш — аввал бўлганидек ҳозир ҳам Совет Иттифоқининг халқаро майдондаги ташаббуслари кўзлаётган мақсадлардир. Биз бундан буён ҳам кескинликни юмшатиш сиёсатини ўтказиб, бу жараённи ер куррасининг бошқа районларига ҳам ёйишга интила бериш ниятидамиз. Ташқи сиёсатимизнинг узлуксизлиги, унинг реаллиги ва вазминлиги, бошқаларнинг қонуний манфаатларини инобатга олишга тайёрлиги дунёнинг ҳамма жойида эътироф қилиняпти, десам хато қилмайман, деб ўйлайман (бу сиёсатни ёмон ниятларда жўрттага бузиб кўрсатаётган, жамоатчиликни алдаётган доираларни бу ўринда назарда тутаётганим йўқ, албатта).

Энди саволингизнинг икки система мусобақасига тааллуқли қисмига жавоб бераман. Аввало шуни айтиб қўяйки, Ленин замонидан биз ўзга социал системадаги давлатлар билан тинч-тотув яшаш, низоли масалаларни қурол тили билан эмас, балки музокаралар столи атрофида ҳал этиш йўлини муттасил ўтказиб келяпмиз. Келажак кимники, деган саволга келганда, биз социалистик тузумнинг афзаллигига ишончимиз комил.

Савол: Мен бу саволни ядро қуролининг қурбони бўлган дунёдаги бирдан-бир халқ номидан бермоқчиман. Ядро қуролини тарк этиш ва стратегик қуролларни чеклашга доир музокараларнинг бундан буёнги истиқболлари қандай?

Жавоб: Хиросима билан Нагасакининг фожиасини Совет Иттифоқидагилар эсдан чиқаришмайди. Ўшанда инсоният ядро қуроли нималигини биринчи марта билди. Биз дастлабки атом бомбардимонларининг беҳуда қурбонлари хусусида япон халқининг ҳис-туйғуларига қўшиламиз.

Ҳозир бу қуролнинг куввати кўп карра ошди ва ядро қуроли билан қуролланиш пойгаси планетамиздаги тинчлик ва хавфсизликни хавф остида қолдиради, деган фикрга ҳамма қўшилади. Модомики шундай экан, ҳамма давлатлар ядро қуролининг янада тарқалишига йўл қўймаслик, унинг синовларини тақиқлаш ва пировард натижада ядро қуроли билан қуролланиш пойгасини тугатибгина қолмай, шу билан бирга ядро қуролининг ўзини ҳам йўқ қилиб ташлаш учун куч-ғайрат сарфлашлари лозим эди. Совет Иттифоқи айни шундай қилинишига интилмоқда. Бизнинг мамлакатимиз ядро қуролини батамом тақиқлашни доимо талаб қилиб келмоқда. — бу қурол дунёга келган пайтдан бошлаб шу йўлда курашмоқда. Маълумки, Совет Иттифоқининг ташаббуси билан 1972 йилда БМТ Бош ассамблеяси халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик тўғрисида ва айни вақтда ядро қуролини қўлланишни абадий тақиқлаш ҳақида қарор қабул қилди. Ҳозир БМТда халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик тўғрисидаги жаҳон шартномасининг Совет Иттифоқи таклиф этган лойиҳаси кўриб чиқилаётганлиги ҳам маълум. Бу шартнома лойиҳасида давлатларнинг ҳар қандай турдаги қурол-яроғлардан, жумладан ядро қуролидан фойдаланишдан воз кечиши кўзда тутилган. Афсуски, баъзи бир давлатларнинг салбий муносабати орқасида иш унчалик юришмаяпти. Мутлақо равшан қилиб айтаманки, Совет Иттифоқи ядро қуролини тарк этиш проблемаларини ҳал қилишнинг конкрет йўлларини бамаслаҳат ишлаб чиқиш учун ядро қуролига эга бўлган бошқа ҳамма давлатлар билан музокара бошлашга ҳар қачон тайёр.

Неча йилдирки, Совет Иттифоқи стратегик қуролларни чеклаш тўғрисида Қўшма Штатлар билан музокара қилиб келмоқда. Дуруст натижаларга эришилди, деб ҳисоблаймиз. Музокаралар ҳозир ҳам давом этмоқда. Машҳур Владивосток аҳдномаси шу музокараларга асос қилиб олинган. Биз музокараларнинг тезроқ ва натижадор тугалланишига интиляпмиз. Ўз-ўзидан равшанки, музокарадошларимиз ўзлари учун бир ёқлама устунликка эришишга урикмасалар, бундай натижага келиш мумкин бўлиб қолади. Совет Иттифоқининг ва иттифоқчиларимизнинг хавфсизлигига зарар етказа оладиган битимга биз рози бўлмаймиз.

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ СЕКРЕТАРИ Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ «АСАХИ» ГАЗЕТАСИ БОШ РЕДАКТОРИ С. ХАТА САВОЛЛАРИГА ЖАВОБЛАРИ

(Боши биринчи бетда).

Савол: Осиёдаги вазият хусусида ўйлаганда СССРнинг Осиёдаги сиёсати муҳим аҳамиятга эга эканлигини тушунасан, киши. Сизнинг ХХР билан ўзаро муносабатлар, Корея ярим оролидаги вазиятнинг ривожланиш истиқболлари, Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари, жумладан, Вьетнамнинг сиёсати хусусидаги фикрингиз қандай?

Жавоб: Бизнинг мамлакатимиз тарихий, иқтисодий ва географик жиҳатдан Осиё қитъаси билан чамбарчас боғлиқ бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. Бинобарин, табиийки, биз ер куррасининг шу районида тинчликни мустаҳкамлашдан жиддий равишда манфаатдормиз. Бизнинг фикримизча, жаҳон ривожининг устун тенденцияси бўлиб қолган кескинликни юмшатиш инсониятнинг ярмидан кўпроғи яшаб турган Осиё қитъасини четлаб ўтмаслиги керак.

Вьетнам халқи тарихий ғалаба қозониб, катта тинчликсевар давлат — Вьетнам Социалистик Республикаси вужудга келганидан кейин, Жануби-Шарқий Осиёдаги можаро бартараф этилиб, Америка қўшинлари умуман Ҳинди-Хитойдан олиб чиқиб кетилганидан кейин, бизнинг назаримизда Осиёдаги барча давлатларнинг биргаликдаги куч-ғайратлари билан бу қитъада мустаҳкам тинчлик ва хавфсизликни таъминлаш учун анча қулай шарт-шароит вужудга келди. Совет Иттифоқи Осиёдаги воқеаларнинг айни ана шундай ривожланиши тарафдоридир.

Совет — Хитой муносабатлари хусусида. Бизнинг бу хусусдаги позициямиз яхши маълум. Биз Хитой билан давлатлараро муносабатларни нормаллаштиришга интиляпмиз. Мамлакатларимиз ўртасидаги чинакам яхши қўшничиликни қайта тиклаш СССР билан ХХР учунгина эмас, шу билан бирга умуман халқаро вазиятни яхшилаш учун ҳам муҳим аҳамиятга эга бўлган бўлур эди.

Шу пайтгача Совет — Хитой муносабатларида яхшилик томон ўзгариш бўлмаган экан, бунинг учун бошқа томон жавобгардир. Хитойнинг янги раҳбарлари, афсуски, эски, айтишим мумкинки, сийқа йўлдан бормоқдалар. Кескинликни юмшатиш сиёсатига ҳужум кампанияси давом этаётганлиги, қуролсизланиш соҳасидаги ҳар қандай тадбирлар йўлига ғов солинаётганлиги факт-ку ахир. Ёки «гегемония»га қарши кураш тўғрисидаги тезисни олайлик. Эҳтимол баъзи бировлар бу тезиснинг хатарли нарса эканлигини пайқамаётгандир. Аммо, шу тезис ниқоби остида давлатлар ўртасига адоват уруғларини сочишга, ёки, ҳеч бўлмаганда, улар ўртасидаги муносабатларнинг яхшиланишига йўл қўймасликка уринмаяптиларми, ахир. Шуларнинг ҳаммаси қай мақсадда қилинаяпти? Бу ўринда тинчлик ва ҳамкорлик манфаатларига зид бўлиб тушадиган мақсадлар яшириниб ётгани йўқми? Ҳар ҳолда биз бу хусусда мутлақо муайян бир фикрга келганмиз ва Япониядагилар буни билишади.

Корея ярим оролидаги вазият хусусида. Биз Корея Халқ Демократик Республикасининг Жанубий Кореядан ҳамма ажнабий қўшинларни олиб чиқиб кетиш ҳамда мамлакатни ташқаридан ҳеч қандай аралашувсиз тинч демократик негизларда бирлаштириш учун қулай шарт-шароитни вужудга келтириш тўғрисидаги таклифларини қўллаб-қувватлаймиз. Бу ёлғиз бизнинггина позициямиз эмас. Кореядаги вақтинчалик сулҳни мустаҳкам тинчликка айлантириш ва Кореяни тинч бирлаштиришни жадаллаштириш учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтириш тўғрисида БМТ Бош ассамблеясида қабул қилинган қарорга қараганда, БМТга аъзо бўлган кўпчилик давлатлар шу позицияга қўшилмоқдалар.

Савол: Яқин Шарқдаги тинчлик, Осиё ва Африка халқларининг миллий-озодлик кураши масалалари хусусида, «Жануб-Шимол» проблемаси хусусида сиз қандай фикрдасиз?

Жавоб: Яқин Шарқдаги танглик кўп йиллардан бери гоҳ аланга олиб, гоҳ ўчиб, халқаро кескинликнинг манбаларидан бири бўлиб келмоқда. Бу танглнкни тинч бартараф этиш жуда зарурлигига энди ҳеч кимда шубҳа йўқ. Бизнинг назаримизда, ҳозир Яқин Шарққа бағишланган Женева сулҳ конференцияси ишини ҳеч пайсалга солмай қайтадан бошлашни таъминлаш зарур.

Яқин Шарқ муаммосини бартараф этишнинг моҳиятига келганда, бизнинг фикримиз, қисқача, қуйидагилардан иборат: Яқин Шарқда ҳақиқатан ҳам мустаҳкам ва одилона тинчлик 1967 йилда араблардан босиб олинган ҳамма ерлардаги Исроил қўшинларини олиб чиқиб кетиш, шу райондаги ҳамма давлатлар ва халқларнинг, жумладан, Исроил ва фаластинлик араб халқининг мустақил, хавф-хатарсиз яшаш ҳуқуқини ҳурмат қилиш асосида, фаластинлик араб халқининг ўз давлатини тузишдан иборат қонуний ҳуқуқларини ҳурмат қилиш асосидагина ўрнатилиши мумкин.

Ўз томонидан Совет Иттифоқи шундай тинчликни яқинлаштириш учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма ишларни қилишга тайёр. Энди саволингизнинг иккинчи қисми тўғрисида. Осиё ва Африкада мустамлакачилик сарқитини, миллий зулм ва тенг ҳуқуқсизлик қолдиқларини, ўз моҳияти эътибори билан эксплуататорлик муносабатларини тугатишдан иборат чуқур жараён кучайиб бораётганлигини бутун дунё кўриб турибди. Бу туб ўзгаришлар бундан буён ҳам албатта давом эта беради. Мен бу ҳақда дадил гапираётганимнинг сабаби нима? Сабаби шуки, халқларнинг мустақил ривожланишга, миллий ва социал тараққиётга бўлган енгилмас интилиши шу ўзгаришлар замирида яширинган. Яхши маълумки, Совет Иттифоқи бу ҳаққоний муддаоларни доимо қўллаб-қувватлаб келди ва қўллаб-қувватлай беради.

Сиз «Жануб-Шимол» ибораcини ишлатдингиз. Чамаси, уни экваторнинг қайси тарафида эканлигидан қатъий назар ривожланаётган мамлакатлар билан ривожланган капиталистик давлатлар ўртасидаги муносабатларга қиёсан тушунмоқ керак.

Бизнинг бу масаладаги позициямиз равшан. Совет Иттифоқи ривожланаётган мамлакатларнинг халқаро иқтисодий муносабатларни одилона ва демократик негизда қайта қуриш тўғрисидаги талабларини қўллаб-қувватлайди. Бунинг маъноси аввало шундан иборатки, мустамлакачиликни тугатиш жараёни иқтисодий соҳага жорий этилиши, кўп давлатлар иштирокида империалистик монополиялар зулмига, ривожланган капиталистик мамлакатларнинг ривожланаётган давлатлар табиий ва одам ресурсларини эксплуатация қилишига барҳам бериш лозим.

Савол: собиқ бош министр Танаканинг Совет Иттифоқига қилган визити вақтида шимолий территориялар проблемаси Япония билан СССР ўртасидаги «ҳал этилмаган» проблема эканлиги эътироф қилинди. Кейинги вақтларда Совет Иттифоқининг шу масала хусусида тутаётган позицияси мазкур аҳдномадан чекиниш бўлиб қолмадими?

Жавоб: Ўша вақтда япон раҳбарлари билан ўтказилган музокаралар яхши эсимизда. Бу, бизнинг назаримизда, фойдали музокаралар бўлган эди, унинг давомида мамлакатларимиз ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг кўпгина масалалари, шу жумладан СССР билан Япония ўртасидаги сулҳ шартномаси тўғрисидаги масала муҳокама қилинган эди. Эсингизда бўлса, 1973 йил 10 октябрдаги Совет — Япония қўшма баёнотига сулҳ шартномасини тузиш хусусидаги музокараларни давом эттириш аҳдномаси ёзиб қўйилган эди. Башарти Япония томонидан жўрттага номақбул шартлар қўйилмаса, Совет Иттифоқи мамлакатларимиз учун муҳим бўлган бу ишни ниҳоясига етказишга тайёр, албатта. Япония томони иккинчи жаҳон уруши якунида вужудга келган реалликларга сергаклик билан ёндашса, бундай қилиш ва тезроқ қилиш мумкин бўлур эди.

Маълумки, сулҳ шартномалари, одатда масалаларнинг кенг комплексини, шу жумладан, чегара ўтказиладиган чизиқ тўғрисидаги масалани ўз ичига олади. Бу гап Совет — Япония сулҳ шартномасига ҳам тааллуқлидир. Мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларда қандайдир «ҳал этилмаган территориал проблема» бор дейиш — аҳволни бирёқлама ва нотўғри талқин қилишдир.

Бизнинг позициямиз Япония раҳбарлари билан ўтказилган музокараларда неча марталаб баён этиб берилди ва яхши маълум.

Агар биз тўғри тушунаётган бўлсак, Япония ҳозирча сулҳ шартномасини тузишга тайёр эмас. Шунь ҳисобга олиб, биз сулҳ шартномаси хусусидаги музокараларни тўхтатмай туриб, фикрлашиб олишни ҳамда муносабатларимизнинг мустаҳкам шартнома асосига қўйиш учун пишиб етилган соҳаларини ўз ичига оладиган яхши қўшничилик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартномани имзолашни таклиф қилдик. Шу тариқа ишончсизлик қолдиқларини бартараф этиш ва ҳамма соҳалардаги ўзаро манфаатли ҳамкорликни пухта ривожлантириш томон кескин бурилиш қилинишига ишончимиз комил.

Биз ўз таклифимизни яхши қўшничилик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома деб атадик. Сирасини айтганда, гап бунинг номида эмас, балки моҳиятидадир. Биз Япония томонининг бу соҳада кўрсата оладиган ташаббусларини ҳам кўриб чиқишга тайёрмиз. Ана шундай икки томонлама давлат ҳужжати мамлакатларимиз ўртасида совет ва япон халқларининг манфаатларини ҳам кўзлаб чинакам яхши муносабат ўрнатиш мақсадларига хизмат қилиши муҳимдир.

Савол: Япония — Совет иқтисодий муносабатлари хусусида, жумладан, балиқ овлаш ва Сибирни ўзлаштиришдаги ҳамкорлик проблемалари тўғрисида қандай фикрдасиз?

Жавоб: Япония — Совет савдо-иқтисодий муносабатларини ривожлантириш, шу жумладан Узоқ Шарқ ва Сибирнинг табиий бойликларидан фойдаланишда ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиш негизида ривожлантиришнинг яхши истиқболлари хусусида бундан аввал ҳам бир неча бор гапириш имкониятига эга бўлган эдим.

Кейинги йигирма йил мобайнида мамлакатларимиз ўртасидаги товар обороти 70 баравардан зиёд ўсди. 1976 йилда у 2 миллиард сўмликдан ошиб кетди. Япония СССР билан савдо-сотиқ қилаётган учта энг катта ривожланган капиталистик мамлакатлардан бири бўлиб қолди.

Савдо-сотиқни янада ривожлантиришга умид боғлаш учун асос бор ва келгуси беш йил мобайнида жами товар обороти 10 миллиард сўмликдан ошиб кетади, деб тахмин қилиш мумкин. Яқинда Токиода имзоланган савдо-сотиқ ва тўловлар тўғрисидаги янги беш йиллик битим шу мақсадларга хизмат қилади, ўйлайманки, иқтисодий ҳамкорлик совет — япон ва япон — совет комитетларининг навбатдаги бўлажак 7-кенгаши ҳам савдо-сотиқни ва ўзаро манфаатли иқтисодий ҳамкорликни янада кенгайтириш масалаларини анча конкрет тарзда муҳокама қилиши мумкин бўлур эди.

Япония иқтисодий ташкилотлари федерацияси президенти Тосио Доко жаноблари бошчилигида шу федерация делегацияси билан ўтган йил август ойида Қримда бўлиб ўтган амалий суҳбатни мамнуният билан эслайман. Шу суҳбатда биз Совет Иттифоқи билан Япония ўртасида иқтисодий алоқаларни ривожлантириш тўғрисида бир қанча таклифлар киритган эдик. Жумладан, биз биринчи навбатда Сибирь ва Узоқ Шарқ ресурсларидан янада интенсив фойдаланиш ҳисобига 10 — 15 йилга мўлжалланган узоқ муддатли иқтисодий ҳамкорлик программаси масаласига тўхталиб ўтган эдик. Биз, шунингдек, СССРнинг Англия, Франция, Канада билан ва бошқа баъзи мамлакатлар билан тузган ва амал қилаётган ҳамда ўзини практикада яхши оқлаган иқтисодий ҳамкорлик принциплари тўғрисидаги шартномалар сингари мамлакатларимиз ўртасида ҳам шундай шартномалар тузишнинг мақбул эканлигини айтган эдик. Совет Иттифоқи билан Япония бу соҳада ўз муносабатларини худди шу асосларда қура олмайдими? Мен аминманки, қура олади.

Газетхонларингизда Совет Иттифоқи Сибирь ва Узоқ Шарқнинг жуда бой ресурсларини ўз кучи билан ўзлаштира олмас эканда, деган таассурот қолмаслигини истар эдим. Биз бу вазифани уддалаш учун барча имкониятларга эга эканлигимиз мутлақо равшан ва буни давлатимизнинг бутун тарихи кўрсатиб турибди. Бошқа давлатлар билан ҳамкорлик қилишдан эса биз шу районларни ривожлантириш борасидаги планларимизни тезроқ амалга ошириш учунгина фойдаланамиз. Совет Иттифоқи билан савдо-сотиқ соҳасида кенг кўламда ҳамкорликни ёқлаб чиқмаётган баъзи кишиларнинг гап-сўзлари Япониянинг манфаатларига қанчалик мос бўлишини билмайман.

СССР билан Япония ўртасида балиқ овлаш проблемалари тўғрисида бир неча сўз айтиб ўтмоқчиман. Маълумки, балиқ овлаш Совет — Япония муносабатларининг умумий комплексида ҳамиша кўзга кўринарли ўринни эгаллаб келди. Шундай бўлиши ҳам табиий, чунки бизнинг мамлакатларимиз айни бир денгиз районларида балиқ овлаш билан шуғулланмоқдалар. Кўп мамлакатлар томонидан икки юз милялик зоналар белгиланганлиги туфайли халқаро балиқ овлаш масаласида янги вазифа вужудга келиши муносабати билан Япониянинг балиқ овлашини СССРнинг Тинч океан соҳилларида тирик балиқ ресурсларини сақлаш ва балиқ овлашни тартибга солиш юзасидан муваққат тадбирларни жорий этиш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ ҳолга келтириш зарурати туғилди.

Шуни айтиш керакки, совет балиқ овлаш флоти бошқа мамлакатлар белгилаган чеклаб қўювчи тадбирлар натижасида бизнинг балиқ овлашимиз камайганлигини маълум даражада қоплаш учун совет соҳиллари районида илмий нуқтаи назардан йўл қўйилиши мумкин бўлган даражада балиқ овланишидан манфаатдордир.

Шунга қарамай, балиқ овлашнинг Япония учун ҳаётий муҳим аҳамиятга эга эканлигини ва унинг совет соҳиллари яқинидаги сувларда балиқ овлашни давом эттиришдан манфаатдор эканлигини тушуниб, биз тегишли шартнома тузишга тайёр эканлигимизни билдирдик. Гарчи музокаралар чўзилган бўлса ҳам ,ҳар икки томонга мақбул қарорга келиш билан тамомланди, маълумки яқинда битим ҳам имзоланди.

Бўлиб ўтган музокаралар муносабати билан мен қуйидагиларни айтмоқчи эдим. Японияда баъзи бировлар, ташқаридан қилинган таъсир билан албатта, мана шу музокаралардан Совет Иттифоқига нисбатан нодўстона кампанияни авж олдириш ва СССРга нисбатан ғайри қонуний территория даъволарини қилишга уриниб кўрганликлари Совет Иттифоқининг эътиборидан четда қолмади. Бундай ҳаракатлар Совет — Япония муносабатларига зарар етказишдан бошқа бирор нарсага олиб келмайди. Бундай ҳаракатлар совет ва япон халқлари ўртасида чинакам яхши қўшничилик ва дўстлик бўлишини истамаётган кишиларгагина қўл келади.

Савол: Японияга Сизнинг визит билан боришингиз ёки бошқа совет раҳбарларининг визит қилиши учун имконият борми?

Жавоб: Японияга расмий визит билан келиш тўғрисида ҳукуматингизнинг таклифини миннатдорчилик билан қабул қилдим ва қулай вазият бўлган тақдирда мен бу таклифдан фойдаланмоқчиман.

Пировардида бир неча сўз айтмоқчиман. Кейинги вақтларда бизнинг муносабатларимиз ҳамма вақт ҳам биз истагандек, менинг фикримча, Совет Иттифоқи билан Япониянинг манфаатлари талаб қилганидек бўлавермади. Биз билан сиз яқинда Совет — Япония муносабатлари келажакда қайси йўлдан ривожланади: бу муносабатлар яхши қўшничилик ва ҳамкорлик йўлидан борадими, ёки келажакда албатта яна кескинлашадими? — Мана шу масала ҳал этилган жуда оғир пайтни бошдан кечирдик, деб айтмоқчи эдим. Менинг фикримча, ҳар икки томоннинг ҳаракати билан бирдан-бир тўғри йўл — ҳамкорликни янада ривожлантириш йўли танлаб олинди. Шу фактнинг ўзи ҳам умид бахш этди ва бизнинг муносабатларимиз бундан кейин ўтмиш нуқтаи назаридан эмас, балки келажакни ўйлаб тузилади, деб ишониш учун асос беради.

Мен шуни қатъий равишда айта оламанки, биз Япония билан ишларимизни ҳалоллик билан, яхши қўшниларча ҳамкорлик ва ўзаро манфаатли негизда олиб боришни истаймиз. Бизнинг яқин қўшнимиз бўлмиш мамлакатингизга нисбатан Совет Иттифоқининг бошқа ҳеч қандай нияти бўлган эмас ва бўлмайди.

Шу фурсатдан фойдаланиб газетхонларингизга ва бутун япон халқига фароғат ва бахт-саодат тилаб билдирган энг яхши истакларимни изҳор қилмоқчиман.

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ ТАКЛИФИГА БИНОАН

Совет ҳукуматининг таклифига биноан Франция ташқи ишлар министри Л. де Гиренго 5 июнь куни расмий визит билан Москвага келди.

Аэродромда Л. де Гиренгони КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

БХР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ СССРГА ҚИЛГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

СОВЕТ—БОЛГАРИЯ АХБОРОТИ

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан, БКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков бошчилигидаги Болгария Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси расмий дўстлик визити билан 1977 йил 30 майдан 4 июнгача Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турди.

Болгария делегацияси Москва, Олмаота, Ульяновскда бўлди, Совет Иттифоқи меҳнаткашлари билан бир неча бор учрашди, совет халқининг коммунистик қурилишдаги муваффақиятлари билан, партия, совет ва хўжалик органларининг иши билан, жамоат ташкилотларининг фаолияти билан танишди.

Визит вақтида музокаралар олиб борилди. Бу музокаралар самимият ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди. Музокараларда қуйидагилар қатнашдилар:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Н. К. Байбаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг БХРдаги элчиси В. Н. Базовский;

Болгария томонидан — БКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Советининг Раиси С. Тодоров, Болгария Халқ деҳқонлар иттифоқининг секретари, БХР Давлат Кенгаши Раисининг биринчи ўринбосари П. Танчев, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, БХР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Цолов, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Г. Филипов, БКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, БХР ташқи ишлар министри П. Младенов, БКП Марказий Комитети секретариатининг аъзоси, БКП Марказий Комитети ташқи сиёсат ва халқаро алоқалар бўлимининг мудири Д. Станишев, БКП Марказий Комитетининг аъзоси, БХРнинг СССРдаги элчиси Д. Жулев.

Совет ва Болгария партия-ҳукумат делегациялари ҳар икки мамлакатнинг социал-иқтисодий тараққиёти ҳақида ва КПСС XXV съезди ҳамда БКП XI съездининг қарорлари қандай бажарилаётганлиги ҳақида бир-бирларига ахборот бердилар, Совет Иттифоқи билан Болгария ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликнинг якунларига баҳо бердилар, ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида бу ҳамкорликни янада кенгайтириш ва кучайтириш тадбирларини белгилаб олдилар. Музокараларда халқаро аҳвол ва жаҳон коммунистик ҳаракатига доир актуал масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Болгария партия-ҳукумат делегациясининг СССРга қилган визити, олиб борилган музокаралар, совет диёрининг ҳамма қисмида қардош болгар халқи вакиллари меҳмондўстлик билан шодиёна кутиб олинганлиги совет ва болгар халқлари бузилмас дўстлигининг, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Болгария Коммунистик партияси бирлиги ва бирдамлигининг, марксизм-ленинизм ҳамда социалистик интернационализм принципларига асосланган, дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома билан мустаҳкамланган Совет — Болгария иттифоқи тош-метиндек мустаҳкам ва тарихий аҳамиятга эга эканлигининг ёрқин намойишига айланди.

I.

Совет Иттифоқи ва Болгария Халқ Республикасининг раҳбарлари Совет—Болгария ҳамкорлигининг бориши ва натижаларидан ғоят мамнун эканликларини изҳор қилдилар. Бу ҳамкорлик совет ва болгар халқлари бунёдкорлик ғайрат-шижоатининг ажралмас таркибий қисми, жаҳон социализм позицияларини мустаҳкамлашнинг муҳим омили бўлиб қолди.

КПСС ва БКП раҳбарларининг мунтазам суратда учрашиб туришлари, ҳар икки партия Марказий Комитетларининг доимий алоқа боғлаганлиги, бир-бирларига делегациялар юбориб турганликлари, партиялараро кўп қиррали ҳамкорликнинг план асосида амалга оширилаётганлиги Совет ва Болгария ҳамкорлигини муттасил ривожлантиришда ҳал қилувчи роль ўйнамоқда. СССР Олий Совети Президиуми билан БХР Давлат Кенгаши ўртасидаги, ҳар икки мамлакат парламентлари ва ҳукуматлари ўртасидаги амалий алоқалар кенг тус олди. Совет ва Болгария министрликлари ўртасидаги бевосита алоқалар практикада мустаҳкам ўрин олди, улар биргаликда ишлаб чиқаётган масалалар доираси кенгайди. Биродарлашган областлар, округлар ва шаҳарлар вакилларининг мунтазам равишда алоқа боғлаб туришлари, меҳнат коллективлари ўртасидаги бевосита мулоқотлар совет ва болгар халқлари ўртасидаги қардошларча муносабатларни мустаҳкамлаш ҳамда ривожлантириш ишига миллионларча меҳнаткашларни жалб этишга ёрдам бермоқда. Жамоат ташкилотлари — касаба союзлари, хотин-қизлар, ёшлар ташкилотлари ва бошқа ташкилотларнинг, жумладан Совет — Болгария дўстлиги жамиятининг ва Болгария — Совет дўстлиги умумхалқ комитетининг ҳамкорлиги ҳар томонлама чуқур тус олди. Совет томони ривожланган социалистик жамият қурилишида БКПнинг содиқ сафдоши бўлмиш Болгария Халқ деҳқонлар иттифоқи билан ўзаро боғланган ва кейинги вақтларда кенг тус олган алоқалар фойдали эканлигини таъкидлади.

СССР ва БХР партия-ҳукумат делегациялари иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик тез ўсиб бораётганлигини қайд қилдилар. Шу беш йилликда халқ хўжалик планларини координациялаш муваффақиятли равишда амалга оширилди. Ҳар икки мамлакат ўртасидаги товар обороти ўтган беш йилликда қарийб икки баравар ортди. Ихтисослаштирилган асосда мол етказиб беришнинг ҳиссаси машинасозлик маҳсулотининг ўзаро оборотида қарийб 40 процентни ташкил этади. Совет Иттифоқи ва Болгария Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган бошқа мамлакатлар билан биргаликда социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини амалга оширишда актив қатнашмоқдалар. Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаш юзасидан икки томонлама ва кўп томонлама асосда 66 битим тузилди.

Ҳар икки делегация Совет Иттифоқи территориясида Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг иқтисодий иштироки билан вужудга келтирилаётган газ, химия, целлюлоза-қоғоз саноати, қора металлургиянинг бир қанча муҳим объектлари қурилиши катта аҳамиятга эга эканлигини таъкидлади. Ана шу корхоналарнинг ишга туширилиши қардош мамлакатларнинг халқ хўжалигини зарур энергетика ва хом ашё ресурслари билан тўлароқ таъминлаш имконини беради.

Болгария раҳбарлари Болгарияда ривожланган социалистик жамият қурилишида қардошларча ёрдам бераётганликлари учун бутун болгар халқи номидан КПСС Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига қизғин ташаккур изҳор қилдилар. Болгария томони йирик саноат корхоналарини қуриш ва реконструкция қилишда қатнашаётган совет ташкилотлари ва мутахассислари БХР халқ хўжалигини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшаётганликларини мамнуният билан қайд этди. Совет томони СССРда баъзи халқ хўжалик объектларида ишлаётган болгар ишчилари ва мутахассисларининг меҳнатига юксак баҳо берди. Ана шу корхоналар маҳсулотининг бир қисми Болгарияга етказиб берилмоқда ва бундан буён ҳам етказиб берилаверади.

СССР ва БХР партия-ҳукумат делегациялари сиёсий ҳамда иқтисодий алоқалар кенгайиши билан бир қаторда идеология ва маданият соҳасида Совет — Болгария ҳамкорлиги кўп жиҳатдан сермазмун бўлиб қолганлигини қайд этдилар. Бу эса ҳар икки мамлакатнинг оммавий ахборот воситалари, фан, маданият, олий таълим ва маориф органларининг яхши йўлга қўйилган мустаҳкам амалий алоқалар системасида, фундаментал ва амалий фанлар соҳасида биргаликда олиб борилаётган тадқиқотлар проблемаларининг кўпайганлигида, Совет Иттифоқи ва Болгария қардош халқлари маънавий алоқаларининг ғоят кенгайганлигида ўз ифодасини топмоқда.

КПСС ва БКПнинг СССР билан БХРни, совет ва болгар халқларини янада яқинлаштиришга қаратилган принципиал йўли Совет — Болгария ҳамкорлигини ҳар томонлама ривожлантириш ва кучайтириш соҳасида муваффақиятли амалга оширилмоқда. Қадам-бақадам яқинлашиш жараёни қардош социалистик давлатларнинг муносабатларида қонуниятли бир ҳол бўлиб, давлат суверенитети ва миллий иқтисодий комплексларининг тўла мустақиллиги сақланган ҳолда содир бўлмоқда. Бу жараён социализм мамлакатларининг миллий ва интернационал вазифаларини яхши ҳал этишга ёрдам беради ва уларда яшовчи халқларнинг ҳаётий манфаатларига тамомила мос бўлиб тушади.

II.

КПСС билан БКП, СССР билан БХР ҳар томонлама ҳамкорликни ва тобора яқинлашувини социалистик ҳамда коммунистик қурилишнинг муҳим омили деб ҳисоблаб, барча соҳаларда алоқаларнинг самарадорлигини ошириш йўлида ўзаро келишиб олинган тадбирларни қабул қиладилар. Олий даражадаги мунтазам учрашувлар ,Марказий Комитетлар, маҳаллий партия органлари ўртасида делегацияларни кенг кўламда бир-бирларига юбориб туриш, ташкилий-партиявий ва идеологик иш соҳасидаги ҳамкорлик давом эттирилади.

КПСС билан БКП инсоният тарихида янги давр очиб берган Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олишга жуда катта эътибор бериш зарур, деб ҳисоблайдилар. Совет томони Болгария меҳнаткашлари юбилей шарафига социалистик мусобақани авж олдиришда актив қатнашаётганлигини мамнуният билан қайд этди. БХР делегацияси Улуғ Октябрь революцияси амалга оширилмаганида Болгария диёрида социализм тантана қила олмаслигини, Болгария коммунистларининг бутун фаолияти социалистик революция ғалабаси учун курашда, коммунистик жамият қурилишининг улкан вазифаларини ҳал этишда КПССнинг тажрибаси жуда катта халқаро аҳамиятга молик эканлигини яққол тасдиқлаётганлигини билдирди.

СССР билан БХР ўртасидаги ҳамкорликни кучайтириш манфаатларини кўзлаб, томонлар Совет ва Болгария министрликлари, идоралари ва ташкилотларининг бевосита алоқаларини, ишлаб чиқариш коллективлари ўртасидаги тўппа-тўғри алоқаларни рағбатлантираверадилар. Болгарияда ишлаётган совет гражданларининг ва Совет Иттифоқида ишлаётган болгар гражданларининг ҳар икки мамлакат ижтимоий ҳаётида тўлароқ иштирок қилишларини таъминлаши лозим бўлган тадбирларни ишлаб чиқиш тўғрисида келишиб олинди.

Совет Иттифоқи билан Болгария ўртасида иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантириш истиқболлари тўғрисида самарали фикрлашиб олинди. Асосий эътибор ишлаб чиқаришни концентрациялаш ва янги техника, ихтисослаштириш ва кооперациялашни кучайтириш ишлаб чиқариш қувватларини иш билан тўлароқ таъминлаш, илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш - конструкторлик ишларини биргаликда олиб бориш, биргаликда хўжалик ташкилотлари ва бошқа ташкилотларни вужудга келтириш, меҳнат ресурсларидан фойдаланиш соҳасида ҳамкорлик қилиш, ўзаро товар обороти структурасини кенгайтириш ва такомиллаштириш асосида ҳар икки мамлакат халқ хўжалигининг иқтисодий самарадорлигини оширишга қаратилади. СССР билан БХР қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши соҳасида ҳамкорликни янада кенгайтиришга интиладилар. Томонлар бу ишларнинг ҳаммаси халқаро социалистик меҳнат тақсимотини янада такомиллаштириш манфаатларини кўпроқ ҳисобга олган ҳолда, шу жумладан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши XXX сессиясининг қарорларига мувофиқ ишлаб чиқиладиган ва иқтисодий ҳамкорликнинг узоқ муддатга мўлжалланган тармоқ программалари доирасида амалга оширилади, деб таъкидладилар.

Томонлар планлаштириш соҳасида биргаликда бажариладиган ишлар, халқ хўжалик планларини координациялаш муҳим эканлигини таъкидлаб, ўзларининг план органлари СССРда ва БХРда моддий ишлаб чиқариш соҳаларида 1990 йилгача мўлжалланган ихтисослаштириш ва кооперациялашнинг бош схемасини ишлаб чиқадилар ва бу схемани ҳукуматларнинг маъқуллаши учун тақдим этадилар, деб келишиб олишди. Ҳар икки мамлакатнинг давлат план комитетларига Москва ва Софияда тегишли ваколатхоналарни ташкил этиш тўғрисидаги масалани ўрганиб чиқиш топширилди.

СССР билан БХР икки томонлама кенг ҳамкорликни ривожлантира бориб, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашини мустаҳкамлаш ва унинг фаолиятини такомиллаштиришга, социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини амалга оширишга бундан буён ҳам ҳисса қўшишга қатъий қарор бердилар.

Ҳар икки делегация идеология соҳасидаги ҳамкорликни янада чуқурлаштириш йўлини давом эттириш ҳақида келишиб олди. Ижтимоий тараққиётнинг актуал назарий ва амалий проблемаларини ишлаб чиқиш, реал социализм муваффақиятларини, социалистик ҳаёт тарзини пропаганда қилиш, буржуа идеологиясига қарши курашда ҳаракатларни координациялаш соҳасида кучғайратни бирлаштириш муҳим эканлиги таъкидланди. КПСС билан БКП социалистик мамлакатлардаги қардош партияларнинг идеология соҳасидаги кўп томонлама ҳамкорлигида бундан буён ҳам актив қатнашаверадилар. Бундай ҳамкорлик кўламлари кенгайиб бормоқда. Совет томони халқаро масалалар ва идеология масалалари юзасидан қардош партиялар Марказий Комитетлари секретарларининг София кенгашини (1977 йил март) тайёрлаш ва уни ўтказишга БКП ҳисса қўшганлигини уқтириб ўтди.

БХР делегацияси муҳим тарихий сана — Болгария Усмонлар асоратидан ҳалос бўлган куннинг 100 йиллиги байрамига қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги тўғрисида совет делегациясига ахборот берди. Шу муносабат билан БХР вакиллари қуйидагиларни таъкидлаб ўтдилар: ўтган юз йил мобайнида болгар халқининг тарихий тақдирида рўй берган ҳар икки буюк бурилиш — 1878 йил март ойида миллий озодликка эришилганлиги ва 1944 йил сентябрида социал озодликка эришилганлиги Россиядаги, Совет Иттифоқидаги қардош халқларнинг ёрдами билан боғланган. Уларга миннатдорчилик туйғулари миннатдор Болгария халқининг қалбида абадий яшайди.

Томонлар Совет — Болгария маданий алоқаларини бутун чоралар билан кучайтириш ва туризмни янада ривожлантириш кераклигини айтдилар. КПСС билан БКП маданият соҳасидаги ҳамкорлик меҳнаткашларни маънавий камол топтириш ва интернационализм руҳида тарбиялашнинг, совет ва болгар халқларини қадам-бақадам яқинлаштиришнинг муҳим воситаси, деб ҳисоблайдилар. Миллий маданият кунларини, дўстлик ойликларини, кино ва телевидение, театр ва музика фестивалларини уюштириш, бадиий ва китоб виставкаларини, энг яхши профессионал ва ҳаваскор коллективларнинг чиқишларини ўтказиш бунинг учун кенг имкониятлар очиб беради, деб ишонч билдирилди. Маданий ҳамкорлик юзасидан Совет — Болгария ҳукуматлараро комиссиясини тузиш тўғрисидаги масалани қараб чиқиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

СССР билан БХР ўз Қуролли Кучларининг жанговар ҳамдўстлигини бундан буён ҳам такомиллаштириш, Варшава Шартномасида қатнашувчи бошқа давлатлар билан биргаликда тинчлик манфаатларига хизмат қилувчи ана шу ҳарбий-сиёсий иттифоқни мустаҳкамлаш ниятидадир.

III.

Совет ва Болгария партия-ҳукумат делегациялари ташқи сиёсат ва жаҳон коммунистик ҳаракатига доир актуал проблемалар юзасидан фикрлашиб олиб, халқаро ишларда КПСС билан БКПнинг, СССР билан БХРнинг қарашлари тамомила бир хил эканлигини ва уларнинг тутган позициялари муштараклигини таъкидладилар.

Томонлар кескинликни юмшатиш муҳолифларининг қаршилик кўрсатишига, ҳозирги вазиятнинг мураккаблиги ва зиддиятли эканлигига қарамай, тинчликни мустаҳкамлаш тенденцияси кучайиб бормоқда ва халқаро муҳитни янада соғломлаштириш учун қулай заминлар мавжуд, деб ҳисоблайдилар. СССР ва БХР бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда, барча тараққийпарвар ва тинчликсевар кучлар билан биргаликда тинчликни мустаҳкамлаш, кескинлик юмшатилишини чуқурлаштириш, бу жараённи жаҳоннинг ҳамма районларига ёйишга эришишга аҳд қилгандирлар.

Болгария делегацияси Совет Иттифоқининг халқлар ўртасида мустаҳкам тинчликни қарор топтиришга қаратилган изчил ташқи сиёсати тарихий жиҳатдан муҳим эканлигини алоҳида таъкидлади, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқларнинг озодлиги ва мустақиллиги учун бундан буён ҳам кураш олиб бориш юзасидан КПСС XXV съезди қабул қилган программани амалга ошириш соҳасидаги фаолияти жуда катта аҳамиятга молик эканлигини уқтирди. БХР КПССнинг ташқи сиёсий йўлини, Совет Иттифоқининг халқаро майдондаги барча ташаббусларини тамомила қўллаб-қувватлаётганлиги яна тасдиқланди.

(Давоми тўртинчи бетда).

СССР КОНСТИТУЦИЯСИ ЛОЙИҲАСИ
УМУМХАЛҚ МУҲОКАМАСИДА

ҲАЁТИМИЗНИНГ АСОСИЙ ҚОНУНИ

СССРДА РИВОЖЛАНГАН СОЦИАЛИСТИК ЖАМИЯТ БАРПО ЭТИЛГАНЛИГИ ВА КОММУНИЗМ ҚУРИШ СОВЕТ ДАВЛАТИНИНГ ОЛИЙ МАҚСАДИ ЭКАНЛИГИ ҲАМ ЯНГИ КОНСТИТУЦИЯ ЛОЙИҲАСИДА УҚТИРИБ ЎТИЛДИ. **БИЗНИНГ ДАВЛАТИМИЗ УМУМХАЛҚ ДАВЛАТИ ЭКАНЛИГИ**, У ИШЧИЛАР СИНФИ, ДЕҲҚОНЛАР ВА ЗИЁЛИЛАРНИНГ, МАМЛАКАТДАГИ БАРЧА МИЛЛАТ ВА ЭЛАТЛАРНИНГ ХОҲИШ-ИРОДАСИНИ ВА МАНФААТЛАРИНИ ИФОДА ЭТИШИ ТАЪКИДЛАНДИ. ШУ МУНОСАБАТ БИЛАН БИЗНИНГ СОВЕТЛАРИМИЗНИ — **ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ СОВЕТЛАРИ** ДЕБ АТАШ ТАКЛИФ ЭТИЛАДИ.

(КПСС Марказий Комитети Бош секретари, Конституция комиссиясининг раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети май Пленумида қилган докладидан).

Янги Конституция лойиҳасини республикамиз меҳнаткашлари кенг муҳокама қилмоқдалар, ўз таклиф ва мулоҳазаларини киритмоқдалар. Суратда: «Ташсельмаш» заводи ишчи ва хизматчилари Конституция лойиҳаси билан танишмоқдалар.

Ш. Иброҳимов фотоси, (ЎзТАГ).

ДАВЛАТ— ЎЗИМИЗ

Янги Конституциянинг лойиҳасини зўр қизиқиш билан ўқиб чиқдим. У сермазмун, илҳомбахш ҳужжат. Лойиҳада партиямизнинг коллектив ақл-заковати ифодаланган. Советлар мамлакатининг ижтимоий ҳаётида рўй берган катта, принципиал ўзгаришлар, жамиятнинг социал қиёфасидаги ўзгаришлар ўз ифодасини топди. Лойиҳанинг ҳар бир моддаси ҳар томонлама ўйлаб, муҳокама қилинган. Партиямиз буни умумхалқ муҳокамасига қўяётгани муҳим аҳамиятга эга. Бу янги Конституциянинг янада мукаммал бўлишига ёрдам беради. Муҳокама пайтида меҳнаткашлар билдирган ҳар бир мулоҳаза ва таклиф ҳисобга олинади.

Бирор давлат аҳамиятига эга бўлган қонун ёки ҳужжат қабул қилинганда партиямиз халқ билан маслаҳатлашади. Унинг фикр-мулоҳазаларига қулоқ солади. Чунки, Коммунистик партиянинг халқ манфаатидан бошқа манфаати йўқ. КПСС халқимиз манфаати йўлида хизмат қилади.

Лойиҳада СССР гражданларининг сиёсий ҳуқуқлари ва эркинликлари таърифланган.

«Ҳар бир совет кишиси, — деди Л. И. Брежнев, — КПСС Марказий Комитетининг май Пленумида сўзлаган нутқида, — ватанинг қудрати ва равнақи провард натижада ўз ҳуқуқларининг энг асосий гарантияси эканлигини равшан англаб олиши лозим». Бунинг учун эса ҳар бир граждан ўзининг жамият олдидаги масъулиятини ҳис қилиши, ўзининг давлат олдидаги, халқ олдидаги бурчини виждонан бажариши керак.

Шу кунларда совет халқи Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг авж олдирмоқда. Корхоналар, бригадалар, цех коллективлари, шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашлари план топшириқларни муддатидан олдин бажариш учун курашмоқдалар. Бир беш йилликда икки беш йиллик планни бажариш учун кураш мусобақасига қўшилган ишчилар сафи кенгаймоқда.

Янги Конституция лойиҳасида Советлар мамлакати кишисининг социал қиёфаси, тараққий этган социализм жамияти — бутун жамиятимизнинг социал қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгарган дейилган.

Биз илгарилари иш вақтини ишлаб чиқарилган маҳсулотга қараб ўлчашга одатланган эдик. Лекин биз ўз коллективи бутун мамлакат планларига ўз иши каби муносабатда бўладиган меҳнаткаш инсоннинг қалбида жўш ураётган ғайрат ва шижоатни ҳисобга олмаган эдик. Совет гражданлари план ва топшириқларни муддатидан олдин бажараётганликлари, планга қўшимча маҳсулот ишлаб чиқараётганликларининг боиси уларнинг қалб ҳароратлари, ўз гражданлик бурчларини англаш сифатлари эмасмикан. Буларнинг ҳаммаси Коммунистик партиямизнинг сиёсати инсон бахт-саодатини кўзлашини ифода этади. Меҳнаткаш инсон ҳақидаги партиямиз ғамхўрлиги Конституция лойиҳасида ифодаланган.

Инсон бахт-саодати учун кураш Коммунистик партиямизнинг асосий шиори эканлиги Конституция лойиҳасида ҳам ёрқин ифода этилган. «Меҳнат», «Тинчлик», «Бахт», сўзларини дунёда биринчи социализм ғалаба қилган давлат ўз байроғига абадий ёзиб қўйган.

Янги Конституция лойиҳаси муҳокамаси совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида КПСС XXV съездининг улуғвор қарорларини бажариш учун зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилаётган бир пайтда бошланмоқда. Бу бутун мамлакатимизда бўлгани каби республикамиз меҳнаткашларининг сиёсий ва меҳнат активлигини янада активлаштиришга ёрдам беради. Муҳокама вақтида республикамиз меҳнаткашлари Октябрнинг 60 йиллигига тайёргарлик ишларини янада кучайтирадилар, улуғ санани муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани янада кенг қулоч ёйдирадилар. Ҳар бир киши ўз зиммасидаги масъулиятни янада чуқурроқ ҳис этади.

Лойиҳанинг умумхалқ муҳокамасига қўйилганлиги социалистик демократиянинг ёрқин ифодасидир. Бу янги ҳужжатни халқимизнинг янгидан-янги ижодий кучларини рўёбга чиқаришга имкон беради. Мен Конституциянинг 16-моддасига меҳнаткашлар ва жамоат ташкилотлари муқобил планларни тузиш ва реализация қилишда иштирок этмоқдалар, деган сўзлар қўшилишини истайман.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ,
юридик фанлар кандидати.

ХАЛҚ МИНБАРИ

ИФТИХОР ТУЙҒУСИ

Заводимиз коллективи кеча матбуотда эълон қилинган СССР янги Конституцияси лойиҳасини зўр қизиқиш билан ўқиб, қалблари фахр ва ифтихор туйғуларига тўлиб-тошмоқда. Бу муҳим ҳужжат барча совет халқи қатори корхонамиз ишчи ва хизматчилари, инженер-техник ходимларининг ҳам диққат-эътиборида турибди.

СССР Конституцияси қабул қилинган даврдан бери мамлакатимизда катта ўзгаришлар юз берди. Давлатимизнинг ички ва халқаро майдондаги мавқеи мустаҳкамланди. Ишчилар билан деҳқонлар, зиёлилар ўртасидаги бузилмас иттифоқ тараққиётимизнинг муҳим омилига айланди.

Мен оддий ишчиман. Совет Иттифоқи халқларининг қардошлик оиласида яшаб меҳнат қиляпман. СССРнинг янги Конституцияси совет халқининг янада бахтли яшаши ва порлоқ истиқболини таъминлаб бериши шубҳасиздир. Бу, кўп қатори менинг ҳам қалбимни шодлик ҳисларига тўлдириб, меҳнатда улкан муваффақиятлар сари руҳлантириб юборди.

Ж. СОАТОВ,
Қашқадарё область Қамаши пахта тозалаш заводи ишчиси.

ДЎСТЛИК ТАРАННУМИ

Маъқуллаймиз, қўллаб-қувватлаймиз

Қорақалпоқ халқи ўтган йили Россияга ихтиёрий равишда қўшилганлигининг 100 йиллигини тантанали нишонлади. Чоризм даврида Қорақалпоғистоннинг Россияга қўшилиши қорақалпоқ халқининг бой ва феодаллар, хонларнинг ўзаро қирғинларида йўқ бўлиб кетишидан сақлаб қолиб, ижобий роль ўйнаган бўлса-да, Улуғ Октябрдан сўнг партиямизнинг ленинча миллий сиёсати туфайли вужудга келган миллатлар ва элатларнинг ўзаро тенглиги, дўстлиги, қорақалпоқ элини гуллатиб-яшнатишда муҳим омиллардан бири бўлди. Шунинг учун ҳам биз қорақалпоқлар совет халқлари дўстлигининг қадр-қимматини жуда яхши биламиз ва бу дўстликни ардоқлаймиз.

Янги Конституция лойиҳасида СССР халқларининг дўстлиги мустаҳкамланганлиги, совет жамиятининг ижтимоий-сиёсий бирлиги қарор топганлиги ифодаланган. Лойиҳанинг халқлар дўстлигига, ҳамма бир киши учун жон куйдириши, ғамхўрлик қилиши ҳаёт қонунига айланган етук социалистик жамиятга бағишланган қисми менимча совет халқларининг ленинча бузилмас дўстлигининг таранумидир. Ундаги ҳар бир сўз кишилар қалбига етиб боради.

Коммунистик партиямизнинг доно раҳбарлиги туфайли, совет халқларининг мислсиз ажойиб дўстлиги иттифоқи туфайли бизнинг ўлкамиз ривожланган социалистик Автоном республикага айланди.

Мен алоқачиман. Ўзимга яқин таниш соҳа тўғрисида гапирадиган бўлсам Автоном республикада ҳамма районлар алоқа воситалари билан таъминланган. Кейинги икки йил ичида юз берган ўзгаришларни олайлик. Тахиатош, Беруний районларида алоқа уйлари қурилиб ишга туширилди. Ленинобод ва Хўжайли районларида алоқа уйлари қурилиши жадал боряпти. Тахиатош шаҳрида, Беруний шаҳрида 2 минг точкали, Хўжайлида 1500 точкали, Мўйноқда минг точкали автомат телефон станциялари ишга туширилди. Автоном республикада ҳозир ишлаб турган 63 мингдан ортиқ радиоточкадан 35 мингдан кўпроғи қишлоқларда эканлиги диққатга сазовордир.

Бошқармамиз коллективи Конституция лойиҳасини зўр қизиқиш билан ўрганмоқда. Коллективимиз Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига юксак социалистик мажбурият олиб меҳнат қилмоқда. Биз алоқачилар радио, телефон, радиорele линияларини узайтириш, автомат-телефон станцияларининг сонини кўпайтириш бўйича мажбуриятларимизни ошириб бажариш учун ички резервларни ишга солмоқдамиз. Давлатимиз асосий қонуни лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасига қўйилиши ҳамкасбларим каби мени ҳам янги зафарларга руҳлантирмоқда. Ахир бу муҳим ҳужжат совет кишиларининг фаровонлигини юксалтиришга, совет демократиясини янада мустаҳкамлашга қаратилган. Бундан руҳланмай бўладими!

Ж. АЙДАНИЕЗОВ,
Нукус ЭТУСининг монтёри, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЭНГ БУЮК ҲУҚУҚ

Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги нишонланадиган юбилей йили яна бир тарихий воқеанинг шоҳиди бўлмоқда. Бу СССР янги Конституциясининг лойиҳасининг ишлаб чиқилиши ва умумхалқ муҳокамасига қўйилишидир.

Лойиҳа билан танишар эканман. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг марказий телевидение орқали яқинда сўзлаган нутқини эсладим. Тинчлик иши учун ҳормай-толмай курашаётган ўртоқ Л. И. Брежнев бутун жаҳонда тинчликни мустаҳкамлаш — инсоннинг янги буюк ҳуқуқи — яшаш ҳуқуқининг энг муҳим гарантияларидан биридир, деб таъкидлаб кўрсатди. Совет кишиларининг шунчаки кун кечириш учун эмас, балки инсонга муносиб равишда яшашлари учун барча шарт-шароит яратиб берилган. Ҳар бир совет кишиси ҳеч ишсиз қолмаслиги, зарур билим олиши, унинг қобилияти ва истеъдоди рўёбга чиқиши, бетобланиб қолганда мадад берилиши, қариганда ҳузур-ҳаловатда яшаши, ўз болаларининг келгуси тақдири учун кўнгли тўқ бўлиши — буларнинг ҳаммаси социалистик ижтимоий тузумимиз берган самараларидир. Биз бу самаралардан тобора кенгроқ фойдаланмоқдамиз. Конституция лойиҳасида тузумимизнинг ана шу ғалабалари тўла ифодаланганлиги қувончлидир.

Бу ҳужжат бизни зўр ғайрат билан меҳнат қилишга отлантирди. Бўлимимиз ишчилари Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги юбилейи шарафига 530 гектар майдоннинг ҳар гектаридан илгари зиммага олган 40 центнердан эмас, балки 45 центнердан ҳосил етиштиришга сўз бердилар.

Партиямизнинг оталарча ғамхўрлигига биз деҳқонларнинг жавобимиз ана шу бўлади.

Абдусаттор ҚУРБОНОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин йўли районидаги Будённий номли совхоз бўлим бошқарувчиси.

ЧИН ҚАЛБДАН

Районда юқори ҳосилли хўжаликлардан саналган колхозимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети май Пленуми қарорларини юксак сиёсий активлик билан муҳокама қилмоқдалар. Партия Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Конституцияси лойиҳаси тўғрисида қилган докладининг баёни барчамизнинг диққат эътиборимизда турибди. Бу муҳим ҳужжатда СССР Конституциясини жамиятимизда рўй берган жуда катта ўзгаришлар, ҳозир халқимиз олдида турган асосий вазифаларга мувофиқ келтириш зарурати яққол ўз ифодасини топган.

Ўзгаришлар, юксалишлар эса дарҳақиқат жуда кўп. Мисол учун биргина бизнинг колхозимизни олиб кўрайлик. Колхозда олдинги Конституция қабул қилинган кундан буён ўтган қирқ йил мобайнида жуда катта ўзгаришлар рўй берди. Колхозимизнинг жами экин майдони илгари 800 гектардан ошмасди. Ҳосилдорлик зўрға 16-17 центнерга етарди. Сув камлигидан кўпгина майдонларимиздаги экинлар қуриб қоларди. Боғча-яслилар йўқ эди. Атиги битта мактаб бор эди.

Эндичи? Колхоз қудратли техника билан қуролланган. Оғир юмушлар механизмлар зиммасига юклатилган. Бу ишимизга озмунча барака киритяптими! Ҳозир экин майдонимиз 2200 гектарга етди. Ҳосилдорлик қарийб 35 центнерга кўтарилди. Даромадимиз 3-3,5 миллион сўмни ташкил этмоқда. Хўжалигимиз қиёфаси ҳам бекиёс ўзгарган. Аму—Бухоро машина канали орқали Амударёдан об-ҳаёт олиб турибмиз. Янги ирригация шохобчалари барпо этганмиз. Ерларимизнинг мелиоратив ҳолати яхшиланди.

Ободончилик борасида ҳам кўпгина муҳим тадбирлар амалга оширилди. 270 ўринли иккита замонавий боғча-ясли, учта мавсумий боғчалар, битта ўрта мактаб, медпункт, клуб, кутубхона, бешта магазин, иккита спорт майдончаси колхозчилар ихтиёрига топширилган. Йигирма километр масофадаги бригадалараро йўлларга асфальт ва шағал ётқизилди.

Қишлоқларимиз турмуш маданияти йилдан-йилга юксалиб бормоқда. Эски тарқоқ қишлоқлар ўрнида эндиликда учта замонавий посёлка барпо этмоқдамиз. Юздан ортиқ хонадонлар янги замонавий уйларга кўчиб ўтди. Телевизори бўлмаган, газлаштирилмаган, телефонлаштирилмаган хонадонларимиз кам учрайди. Ҳа, бир сўз билан айтганда, Совет ҳокимияти йилларида жонажон партия ва ҳукуматимиз раҳнамолигида хўжалигимиз ҳам, турмушимиз ҳам бекиёс ўзгарди. Бадавлат, фаровон яшамоқдамиз. Бунинг учун эса аввало доно ленинчи партиямиздан минг карра миннатдормиз. Матбуотда эълон қилинган янги Конституциянинг қабул қилиниши мамлакатимизнинг ички ҳаётида, шунингдек халқаро майдонда социализм, тинчлик ва тараққиёт кучларининг позицияларини мустаҳкамлашда жуда катта аҳамиятга эга бўлади.

Колхозимиз коллективи партия ташаббуси билан асосий Қонунимизнинг такомиллаштирилишини, СССР янги Конституциясининг лойиҳасини чин қалбдан маъқуллайди.

Мавлон ЖУМАЕВ,
Ромитан районидаги Ибн Сино номли колхоз раиси.
Жалол ДИЛОВ,
колхоз партия ташкилотининг секретари.
Қаюм НАИМОВ,
Ҳурмат Белгиси орденли механизатор.

КОНСТИТУЦИЯ ЛОЙИҲАСИГА БАҒИШЛАНГАН МИТИНГЛАР

АНДИЖОН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Шаҳардаги 3-пахта тозалаш заводида оммавий митинг бўлиб ўтди. Завод партия ташкилотининг секретари Зокиржон Шерматов «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Конституцияси лойиҳаси тўғрисида» ҳаяжон билан сўзлаб берди. Шундан сўнг ишчилар бирин-кетин минбарга кўтарилиб, ўз қувончларини баён қилдилар.

ЯКДИЛЛИК

— Мен Конституция лойиҳасини тўла қўллаб-қувватлайман, чин юракдан маъқуллайман, — деди бош технолог Абдуҳошим Жалилов, — унда Совет халқининг бахт-саодати, ҳуқуқлари ўз ифодасини топган. Бундай эркинлик, бундай одиллик фақат бизнинг мамлакатимизда бўлиши мумкин.

ВЦСПС XVI съезди делегати, коммунистик меҳнат зарбдори Тожибой Назиров митингда сўз олиб бундай деди: «Конституция лойиҳасини зўр қизиқиш билан ўқиб чиқдим. Унда меҳнаткаш инсон учун бахт эшиги катта очиб қўйилганини кўриб қувондим. Бу ғамхўрликка, бу меҳрибонликка ҳалол меҳнатимиз билан жавоб берамиз!»

Юкчилар бригадасининг бошлиғи К. Одинаев, ремонт бригадасининг слесари З. Абдураҳмонов, завод директори Б. Жўрабоев ва бошқа нотиқлар ҳам ўз юрак сўзларини айтдилар. Завод коллективи КПСС Марказий Комитетининг 1977 йил май Пленуми қарорларини, СССР янги Конституциясининг лойиҳасини маъқуллаб резолюция қабул қилди.

Андижондаги 1-пахта тозалаш заводида, педагогика институтида, 8-ўрта мактабда ҳам совет халқи ҳаётидаги ана шу муҳим воқеага бағишланган кўп кишилик митинглар бўлиб ўтди.

А. ҚУРОНБОЕВ.

САЛОМАТЛИК—ТУМАН БОЙЛИК

ҲАММА НАРСА ИНСОН УЧУН

Янги Конституция лойиҳасининг кенг аҳоли муҳокамасига ҳавола этилганлиги юбилей йилидаги яна бир қувончли воқеадир. «Бизнинг янги Конституциямиз, — деб таъкидлаган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг май Пленумида сўзлаган нутқида, — социалистик давлат қандай ривожланиб, социалистик демократияни тобора мустаҳкам ва чуқур қарор топтираётганлигини бутун дунёга яққол кўрсатади, бизнинг социалистик демократиямиз қандайлигини, унинг моҳияти нимадан иборат эканлигини яққол кўрсатади».

Дарвоқе, янги Конституция лойиҳасининг эркин ва чинакам амалий муҳокама этилиши социалистик демократиянинг чуқур қарор топганлигини кўрсатувчи яққол далилдир.

Мен ҳам оиламиз даврасида янги Конституция лойиҳасини бобма-боб, моддама-модда зўр қониқиш билан ўқиб чиқдим. «СССР гражданларининг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари» бобидаги 42-моддада «СССР гражданлари соғлиқларини сақлаш ҳуқуқига эгадирлар» деган сатрлар бор. Бу жумлаларда бир олам маъно бор. Аҳоли соғлиғини муҳофаза қилиш Совет давлатининг асосий вазифаларидан биридир. Доҳий В. И. Ленин революциядан сўнгги оғир йиллардаёқ меҳнаткашлар соғлиғини муҳофаза қилишга оид юздан ортиқ муҳим ҳужжатларга имзо чеккан эди. Янги Конституция лойиҳасида ҳам алоҳида таъкидлаб ўтилганидек, соғлиқни сақлаш муассасалари аҳолига бепул медицина ёрдами кўрсатиб келмоқда.

Эндиликда мамлакатимизда, жумладан республикамизда даволаш муассасалари тармоқлари, санаторийлар, дам олиш уйлари ишлаб турибди. Инқилобдан илгари Туркистонда кенг тарқалган вабо, ўлат, чечак, безгак, ришта сингари ҳасталиклар бутунлай тугатилди. Даволашнинг замонавий усуллари амалиётга кенг жорий этиляпти. Меҳнат хавфсизлигини таъминлаш, атроф муҳитни муҳофаза қилиш каби мамлакатимизда кенг кўламда амалга оширилаётган тадбирлар ҳам совет кишилари саломатлиги тўғрисидаги давлат ғамхўрлигининг бир кўринишидир. Лойиҳада халқ саломатлигини таъминлашнинг бу муҳим томонлари ҳам акс этган. Совет ҳокимияти йилларида кишиларнинг умри икки марта узайганлиги ғоят қувончлидир. Буларнинг ҳаммаси Улуғ Октябрь ғалабасининг ёрқин самарасидир. Ҳа, халқ соғлиғини сақлаш системаси катта муваффақиятларга эришди. Совет кишилари турмушини яхшилаш, уларнинг сиҳат-саломатлиги ва дам олиши тўғрисида чексиз ғамхўрлик қилиш янги Конституция лойиҳасида бутун тўлиқлиги билан намоён бўлиб турибди.

Партия ва ҳукуматимиз доимо «Ҳамма нарса инсоннинг бахт-саодати учун», — деган шиор асосида иш кўриб, шифокорларга ўз бурчларини намунали адо этишлари учун барча шарт-шароитларни яратиб бермоқда. Бунга жавобан медицина аҳли халқ соғлиғини сақлаш ишини янада яхшилаш йўлида ғайрат ва шижоат билан хизмат қилмоқда.

А. МАНСУРОВ,
медицина фанлари доктори, профессор.

ЎЗБЕКИСТОНДА ПУШКИНХОНЛИК КУНЛАРИ

ШОИР ҲАҚИДА ҚЎШИҚ КУЙЛАЙМАН...

Пушкин... У Тошкентдаги ўз номи билан аталган майдонда бронзадан ясалган ҳайкал ҳолида ва абадий барҳаётдек турибди. Йиллар, ўн йиллар ўтмоқда. Шоирнинг ҳайкалда тасвирланган қиёфаси бир неча марта ўзгарди. Лекин Пушкин ҳайкалининг пойига қўйилган турфа гуллар сира сўлигани йўқ. Тошкентдаги бу майдон умумхалқ Пушкин кунлари айёмида гўё бутун инсониятнинг вакиллари иштирокида шеърият байрами ўтказиладиган машҳур Михайловский қишлоғининг бир парчаси бўлиб қолади...

Пушкинхонлик Ўзбекистон пойтахтида Пушкин ҳайкали ёнида бошланди. Шоирлар, студентлар, ишчилар, инженерлар, солдатлар, тошкентликлардан минг-минглаб кишилар шоир номи билан аталган майдонга келишди. Ҳайкал ёнида Пушкин ва Навоий тилидаги шеърлар, Россия замини буюк фарзандининг шеърлари ва ўлмас ижодкор тўғрисида шоирлар яратган шеърий сатрлар янграли. Бу шеърларни Ўзбекистон халқ шоири Зулфия, Ўзбекистон халқ шоири Миртемир, СССР Давлат мукофотининг лауреати Рамз Бобожон, атоқли совет шоири Лев Ошанин, шоирлар Евгений Антошкин ва Эркин Воҳидовлар ўқидилар...

Кечқурун эса Алишер Навоий номли опера ва балет театрида концерт кечаси бўлиб ўтди.

Кечани кириш нутқи билан шоира Зулфия очди. Филология фанлари доктори Л. Қаюмов Пушкин тўғрисида гапирди. Ўзбекистон саҳна усталари Пушкин сатрларининг илҳоми билан яратилган романсларни, опера ва балетлардан парчалар ижро этишди.

Пушкин кунлари тантанасида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети секретари О. У. Салимов иштирок этди.

ДЕМОКРАТИЯМИЗ ТАНТАНАСИ

СССР Конституцияси лойиҳасининг эълон қилинганлиги ва унинг умумхалқ муҳокамасига қўйилганлиги чинакам демократия ҳаётимизнинг қонуни бўлиб қолганлигидан ёрқин далолат бермоқда. Биз, «Ўзбексельмаш» бирлашмасининг ходимлари ана шу муҳим тарихий ҳужжат билан ғоят қизиқиб танишиб чиқдик. Бу ҳужжат жамиятимиз тараққиётидаги янги босқични акс эттиради.

Лойиҳадаги «Совет давлати умумхалқ давлати бўлиб қолди» деган сўзлар менинг ёдимда айниқса яхши сақланиб қолди.

Мамлакатимиз асосий қонуни лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасида қатнашиш биз учун жамоат ва ишлаб чиқариш ҳаётини активлаштиришда кучли омил бўлади, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақани янада кучайтириш имконини беради. Бригадамиз ана шу шонли санани беш йилликнинг уч йили топшириқларини бажариш билан кутиб олишга аҳд қилди.

Ғулом ХОЛМАТОВ,
«Ўзбексельмаш» бирлашмаси коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ГАЗЕТХОНЛАРИГА

Редакция ишчилар ва колхозчиларни, саноат ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларини, фан ва маданият арбобларини, партия, совет, касаба союз ва комсомол ходимларини, коммунистлар ва партиясизларни — республикамизнинг барча гражданларини СССР Конституцияси лойиҳасини муҳокама қилишда актив қатнашишга таклиф этади.

Хатларингизни ушбу адресга юборишларингизни сўраймиз, 700.000 ГСП, Тошкент, Ленин проспекти 41, «Совет Ўзбекистони» газетаси редакциясига. Конверт устига «СССР Конституцияси лойиҳаси муҳокамасига» деб ёзиб қўйишни унутманг.

БХР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ СССРГА ҚИЛГАН ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

СОВЕТ—БОЛГАРИЯ АХБОРОТИ

(Боши иккинчи бетда).

Совет делегацияси ҳам социалистик давлатлар ҳамдўстлигининг тинчликни ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлидаги муштарак курашида Болгария Халқ Республикаси актив роль ўйнаётганлигига, БКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, БХР Давлат кенгашининг Раиси Т. Живков ана шу принципиал тинчликсеварлик сиёсатини амалга оширишда шахсан қўшаётган ҳиссасига юксак баҳо берди.

СССР ва БХР делегациялари Варшава Шартномаси давлатлари сиёсий маслаҳат-комитети кенгашининг (Бухарест, 1976 йил ноябрь) декларацияси актуал ва таъсирчан декларация эканлигини таъкидладилар. Улар Умумевропа кенгашида қатнашган давлатлар ўртасида ядро қуролини бир-бирига қарши биринчи бўлиб ишлатмаслик тўғрисида шартнома тузиш ҳақидаги таклифни ва тор доирадаги мавжуд гуруҳлар ва ҳарбий-сиёсий иттифоқларни кенгайтирмаслик ҳамда янгиларини тузмаслик тўғрисидаги таклифни амалга оширишга зўр аҳамият берадилар. Томонлар Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва қуролсизланишга доир асосий проблемалар юзасидан, шу жумладан ялпи қирғин қуролининг янги турлари ва янги системаларини вужудга келтиришни тақиқлаш ҳақида, ядро қуроли синовларини ёппасига ва батамом тақиқлаш ҳақида, халқаро муносабатларда куч ишлатмаслик ҳусусидаги жаҳон шартномасини тузиш ҳақида киритган таклифларини амалга ошириш учун бундан буён ҳам зўр ғайрат-шижоат билан кураш олиб бориш зарур эканлигини уқтириб ўтдилар. СССР билан БХР Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг қуролсизланишга бағишлаб ўтказиладиган махсус сессияси ана шу масалаларни ҳал этишда олға қараб амалий қадам қўйишга ёрдам бериши ва қуролсизланиш юзасидан жаҳон конференциясини чақириш йўлида фойдали босқич бўлиб қолиши керак, деб ҳисоблайдилар ва бунга бутун чоралар билан ёрдам бериш учун тайёр эканликларини билдирадилар.

СССР билан БХР табиий муҳитга таъсир ўтказиш воситаларидан ҳарбий мақсадда ёки бошқа бирон душманлик мақсадида фойдаланишни тақиқлаш тўғрисидаги халқаро шартнома яқинда Женевада имзоланганлигидан мамнун эканликларини билдирадилар. Бу шартнома — кўп давлатлар томонидан коллектив суратда бажарилган ишларнинг самараси бўлиб, халқаро миқёсда катта аҳамиятга молик бўлган ҳужжат, қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва халқлар хавфсизлигини мустаҳкамлаш йўлида янги амалий қадамдир. Совет томони ва Болгария томони жаҳондаги барча давлатларнинг бу шартномани яқин орада имзолашлари муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлайдилар.

Томонларнинг фикрича, Владивосток аҳдномаси асосида стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисида Совет Иттифоқи билан Америка ўртасида янги битимнинг тузилиши СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларга яхши таъсир ўтказибгина қолмай, жаҳондаги вазиятни умуман соғломлаштиришга ҳам ёрдам берган бўлур эди. Тенглик ва баб-баравар хавфсизлик принципини қаттиқ ҳурмат қилишга асосланган реалистик ёндашишгина шундай битимни тузиш учун замин бўла олади. СССР билан БХР Марказий Европада қуролли кучлар ва қурол яроғларни қисқартириш тўғрисида Венада олиб борилаётган музокараларнинг муваффақиятли тугалланишига эришиш муҳим, деб ҳисоблайдилар ва бу вазифа Европадаги барча давлатларнинг хавфсизлиги манфаатларини ҳисобга олиб, томонлардан бирортасининг ҳам хавфсизлигига зарар етказмаслик принципига риоя қилган ҳолда ҳал этилиши лозим, деган фикрга асосланадилар.

Томонлар Европадаги вазиятни кўриб чиқиш вақтида, хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгаш Якунловчи актининг ҳамма принциплари ва қоидаларини тўла ҳажмда амалга ошириш муҳим эканлигини қайд этдилар. Улар муайян доираларнинг Якунловчи акт қоидаларини бузиб, социалистик давлатларнинг ички ишларига аралашиш йўлидаги уринишларини қатъиян рад этаётганликларини билдирдилар. Умумевропа кенгашида қатнашган давлатлар вакилларининг Белградда ўтказиладиган учрашуви маслаҳатлашиш характерига эга бўлиб, аввало келажакка назар солиш, Европада тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик тўғрисида ғамхўрлик қилиш руҳи билан суғорилиши лозим, деб якдиллик билан таъкидлаб ўтилди. СССР билан БХР бу учрашувда кенгаш қарорларини амалга ошириш соҳасида тўпланган ижобий тажрибани умумлаштиришга ва бундан буёнги ҳамкорлик масалалари юзасидан Якунловчи актга асосланган тавсияларни ишлаб чиқишга ёрдам берадилар. Якунловчи акт уни имзолаган барча давлатларнинг узоқ муддатга мўлжалланган ҳаракат программаси бўлиб, Европа қитъасида тинчлик ва тенг ҳуқуқли ҳамкорликни мустаҳкамлашга кўмаклашуви, кескинликни юмшатиш соҳасида олға қараб силжиб боришга хизмат қилиши лозим.

Совет Иттифоқи билан Болгария Европанинг айрим районларида, шу жумладан Болқон ярим ороли районида тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш муҳим, деб ҳисоблайдилар. Совет делегацияси Болгария Халқ Республикасининг шу ерда сарф қилаётган куч-ғайрати катта ижобий аҳамиятга молик эканлигини таъкидлади. Томонлар бундан буён ҳам Болқон ярим оролида ва Қора денгиз районида яхши қўшничилик муносабатларини ўрнатишга, ҳамжиҳатлик ва ҳамкорликни ривожлантиришга қаратилган тадбирларни кўриш ҳақида шартлашиб олдилар.

СССР билан БХР Кипр проблемасини Кипр Республикасининг мустақиллиги, суверенитети, территориал бутунлиги, унинг блокларга қўшилмаслик сиёсати асосида тезроқ ҳал этишни, барча ажнабий қўшинларни орол территориясидан олиб чиқиб кетиш ва чет эл ҳарбий базаларини тугатишни, Кипр аҳолисининг ташқаридан ҳар қандай аралашувга йўл қўймай, ўз ишларини ҳар икки жамоанинг манфаатлари ҳамда ҳуқуқларини оқилона ҳисобга олган ҳолда ўзи ҳал этишини таъминлашни ёқлаб чиқмоқдалар.

Совет ва Болгария раҳбарлари Яқин Шарқда хатарли вазият сақланиб қолаётганлигини кўриб чиқиб, ўз мамлакатлари бу районда адолатли ва мустаҳкам тинчлик ўрнатилишига актив ёрдам беришга тайёр эканлигини уқтириб ўтдилар. Ҳар икки томон бунинг учун Яқин Шарққа бағишланган Женева сулҳ конференциясининг ишини барча манфаатдор томонларнинг, шу жумладан Фаластин араб халқининг вакили сифатида Фаластин озодлик ташкилотининг иштироки билан дарҳол яна бошлаб юбориш зарур, деб ҳисоблайди. БХР делегацияси Яқин Шарқ можаросини бартараф этиш асослари тўғрисида Совет Иттифоқи илгари сурган таклифлар барча томонларнинг қонуний манфаатларини тўлиқ ҳисобга олувчи реалистик, конкрет ҳаракат программасидир, бу порграммани амалга ошириш Яқин Шарқда тинчлик ва яхши қўшничилик муносабатларини қарор топдиришга олиб келган бўлур эди, деб таъкидлади.

СССР ва БХР ўз мустақиллигини ташқи ҳамладан муваффақиятли ҳимоя қилиб, янги ҳаёт барпо этишга киришган Ангола ва Мозамбик халқлари билан, шунингдек ўз мамлакатида революцион ўзгартишлар йўлига ўтиб олган Эфиопия халқи билан бирдам эканлигини изҳор қиладилар. Томонлар Зимбабве, Намибия халқларининг ва Жанубий Африка Республикаси туб жой аҳолисининг адолатли ишини доим қўллаб-қувватлаётганликларини билдирдилар, империалистларнинг Заирдаги ички можарога аралашувини кескин қораладилар. Совет Иттифоқи билан Болгария халқларнинг миллий ва социал озодлик учун, мустамлакачилик, апартеид ва ирқий камситиш қолдиқларини дарҳол ва бутунлай тугатиш учун, халқаро иқтисодий муносабатларни адолатли тарзда қайта қуриш учун олиб бораётган курашини бундан буён ҳам изчил қўллаб-қувватлайверадилар. Делегациялар ривожланаётган мамлакатлар халқларининг ўз социал, иқтисодий ва маданий тараққиётини кўзда тутиб сарф қилаётган куч-ғайратларини қўллаб-қувватлаётганликларини билдирдилар.

СССР билан БХР Вьетнам Социалистик Республикасини тез орада Бирлашган Миллатлар Ташкилотига қабул қилишни ёқлаб чиқмоқдалар.

Ҳар икки делегация Корея Халқ Демократик Республикасининг ташқаридан ҳеч қандай аралашувга йўл қўймай, мамлакатни тинч демократик асосда бирлаштиришга қаратилган йўлини қўллаб-қувватлаётганлигини яна бир бор билдирди.

Халқаро коммунистик ҳаракатдаги аҳвол юзасидан фикрлашиб олиш вақтида Европа коммунистик ва ишчи партиялари Берлин конференцияси ва унинг якунловчи ҳужжати Европа ва бутун жаҳон коммунистларининг интернационал бирдамлигини мустаҳкамлаш ишида катта аҳмиятга эга эканлиги таъкидлаб ўтилди. Марксизм-ленинизм ва пролетар интернационализми принципларига содиқ бўлган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Болгария Коммунистик партияси халқаро майдонда коммунистларнинг бирдамлигини мустаҳкамлашга ва қардошларча биргалашиб ҳаракат қилишларига, барча демократик кучларнинг тинчлик учун, империализмга қарши, қуролланиш пойгасига қарши, демократия, миллий мустақиллик ва социал тараққиёт учун биргаликда олиб бораётган курашини кучайтиришга бундан буён ҳам бутун чоралар билан ёрдам бераверадилар.

Ҳар икки делегация империализм томонидан уюштирилган ва авж олдирилаётган антисоциалистик, антикоммунистик кампанияларга қарши курашда қардош партияларнинг бир-бирларини қўллаб-қувватлаши ҳозирги пайтда жуда муҳим, деб ҳисоблайди. Ана шу кампаниялардан кузатилган мақсад — халқаро кескинликни юмшатиш жараёнига путур етказишдан иборат.

Маочиларнинг социалистик ҳамдўстликка, коммунистик ва ишчилар ҳаракатига, замонамиздаги барча революцион кучларга қарши қаратилган сиёсати ана шу кампаниялар билан қўшилиб кетмоқда. Томонлар бундай сиёсатга қарши изчил ҳаракат қилишга қатъий қарор берганликларини таъкидладилар.

* * *

СССР билан БХР партия-ҳукумат делегациялари музокараларнинг якунлари, ҳар томонлама ҳамкорликни чуқурлаштириш ва икки мамлакатни яқинлаштириш юзасидан белгиланган амалий тадбирлар совет ва болгар халқларининг туб манфаатларига, социалистик давлатларнинг бутун ҳамдўстлиги манфаатларига, тинчлик ва социал тараққиёт манфаатларига мос бўлиб тушади, деб ишонч билдирдилар.

БКП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, БХР Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков БКП Марказий Комитети, БХР Давлат Кенгаши ва БХР Министрлар Совети номидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневни, Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегациясини расмий дўстлик визити билан Болгария Халқ Республикасига келишга таклиф этди. Бу таклиф мамнуният билан қабул қилинди. Визит вақти қўшимча равишда келишиб олинади.

Л. БРЕЖНЕВ **Т. ЖИВКОВ**

Москва, 1977 йил 31 май.

ТАСС БАЁНОТИ

Эфиопияга қуролли ҳужум қилишга тайёргарлик кўрилаётганлиги тўғрисида кейинги вақтларда турли манбалардан хабарлар олинмоқда. Шу хабарларга қараганда, мамлакатнинг ғарбий чегараларига мунтазам қўшин контингентлари юборилмоқда, Чегара орқали Эфиопия территориясига қуролли гуруҳлар ташланмоқда, Эфиопиянинг ўзида ҳаракат қилаётган контрреволюцион ва сепаратчи унсурлар тобора кучли равишда қўллаб-қувватланмоқда. Эфиопия билан ҳарбий можаро туғдиришга ва шу мамлакатдаги прогрессив режимга зарба беришга очиқдан-очиқ тайёргарлик кўрилмоқда. Мана шу ишларнинг ҳаммаси Судан маъмурларининг, шунингдек империалистик ва бошқа реакцион кучларнинг актив иштирокида олиб борилаётганлиги кўриниб турибди.

Воқеаларнинг бундай ривожланиши Африка қитъасининг шу қисмида хатарли вазиятни келтириб чиқармоқда. Тинчлик ва хавфсизликка таҳдид солувчи янги кескинлик манбаи вужудга келтирилмоқда. Ҳозир Эфиопияга қарши ҳарбий авантюрани мўлжаллаётган кишилар Африка давлатларини бир-бирига тўқнаштиришдан, уларнинг ўз миллий мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги куч-ҳаракатларига путур етказишдан, ирқчи режимларга қарши миллий озодлик курашига ҳалақит беришдан бошқа нарсани орзу қилаётганлари йўқ. Бу кишилар шунингдек араб халқларининг диққат-эътиборини улар учун энг муҳим вазифадан — Яқин Шарқдаги низони бартараф этишдан четга буриш мақсадини ўз олдиларига қўйганлар.

Эфиопия билан ўзаро муносабатларини дўстона муносабатлар ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги Совет — Эфиопия декларациясига мувофиқ равишда қураётган Совет Иттифоқи Эфиопия теварагидаги вазиятнинг ривожини эътибор билан кузатиб турибди.

ТАСС қуйидагиларни айтишга вакил қилинган: Совет Иттифоқи Эфиопияга қарши агрессияни амалга оширишга тайёрланаётган доираларни, шунингдек бу доираларни мана шу хатарли йўлга бошлаб бораётган кишиларнинг ҳатти-ҳаракатларини кескин қоралайди. Бундай ҳатти-ҳаракат ўт билан ўйнашиш бўлиб, Африка ва бутун дунё халқлари олдида оғир жавобгарлик уни амалга ошираётганлар зиммасига тушади.

«ПРАВДА ВОСТОКА» ГАЗЕТАСИ 60 ЁШДА

ҲАҚИҚАТ ЖАРЧИСИ

РЕСПУБЛИКАМИЗНИНГ энг кекса газетаси бўлмиш «Правда Востока»нинг биринчи сони чиққан кунга 60 йил тўлди. Унинг таржимаи ҳоли сарчашмасида улуғ Ленин турган большевистик совет матбуотининг ёрқин саҳифаларидан бирйдир.

«Правда Востока»нинг ўтмишдоши — «Наша газета»нинг биринчи сони 1917 йил 2 (15) апрелда ишчи ва солдат депутатлари Тошкент Советининг қарорига мувофиқ чиқди. Тошкентдаги 14 комиссарнинг бири — большевик В. Д. Вотинцев унинг дастлабки редактори эди. Газета саҳифаларида М. В. Фрунзе, В. В. Куйбишев, М. И. Калинин, Я. Э. Рудзутак, Ш. З. Элиава, Н. В. Шумилов, В. П. Бауман ва бошқа содиқ ленинчилар ўз мақолалари билан қатнашдилар.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси янги типдаги давлат билан бирга янги типдаги матбуотни ҳам вужудга келтирди. «Наша газета» Ўзбекистонда ва бутун Ўрта Осиёда совет матбуотининг дастлабки қалдирғочи бўлди. Унинг саҳифаларида сулҳ ҳақидаги Декрет, В. И. Ленин бошлиқ Халқ Комиссарлари Советининг ташкил этилганлиги тўғрисидаги қарор, сўнгра эса «Россия халқларининг ҳуқуқлари декларацияси», «Россия ва Шарқдаги барча мусулмон меҳнаткашларга мурожаат», жойларда революцион ривожлантиришда ва Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда, ленинча миллий сиёсатнинг энг муҳим қарорларини пропаганда қилишда жуда катта аҳамиятга эга бўлган бошқа ҳужжатлар эълон қилинди.

Гражданлар уруши йилларида 1919 йил 12 апрелдан 1922 йил 20 июлгача чиқиб турган Туркистон Марказий Ижроия Комитети билан Тошкент депутатлари Советининг органи бўлган «Известия ТуркЦИКа и Ташкентского Совдепа» газетаси «Наша газета»нинг жанговар вориси бўлди. Кейинчалик газета «Туркестанская правда» номи билан чиқа бошлади.

1924 йил республикамиз тарихида муҳим босқич бўлди. Ўша йили октябрь ойида Туркистонда миллий давлат чегараланиши амалга оширилди. Совет шарқидаги бошқа республикалар қатори Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси ташкил топди. Шунга кўра, «Туркестанская правда» газетаси 1924 йил 25 ноябрдан «Правда Востока» номи билан чиқа бошлади. Газета саҳифаларида Ўзбекистон Коммунистик партиясининг атоқли арбоблари Йўлдош Охунбобоев, Файзулла Хўжаев, Акмал Икромов, Усмон Юсуповлар қатнашдилар. Худди шу даврда Алексей Толстой, Якуб Колас, Эль-Регистан, Ҳамид Олимжон, Ғафур Ғулом, Ойбек, Борис Лавренев сингари машҳур совет ёзувчилари газета саҳифаларида ўз асарларини эълон қилишди.

Газета республикамиз тараққиётининг ҳамма даврларида партиямизнинг энг яқин ёрдамчиси бўлди, катта сиёсий агитаторлик, пропагандистлик ва ташкилотчилик ишлари олиб борди. Унинг саҳифаларида янги қудратли саноат корхоналарининг қурилиши ва уларнинг ишлари, Мирзачўл ва Марказий Фарғона ерларини ўзлаштириш, пахтачиликни комплекс механизациялаш, чорвачиликни ривожлантириш, юксак меҳнат унумдорлигига эришиш учун социалистик мусобақани авж олдириш масалалари кенг ёритилди.

«Правда Востока» газетасининг ўн мингинчи сони чиққан кун алоҳида шонли воқеа бўлиб қолди. СССР Олий Совети Президиумининг 1956 йил 28 ноябрдаги Фармони билан газета Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

Газета саҳифаларида партия сиёсатини, ўнинчи беш йиллик вазифаларини пропаганда қилувчи, халқни коммунистлар партияси, унинг Леонид Ильич Брежнев бошлиқ ленинчи Марказий Комитети теварагида жипслаштиришга хизмат қилувчи кўплаб материаллар эълон қилинди.

«Правда Востока» газетаси ўз мақолаларида газетхонларнинг диққат-эътиборини республика экономикасини ривожлантиришнинг ҳал қилувчи проблемалари бўлган ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш, социалистик мусобақани янада ривожлантириш, социалистик давлатчилик ва демократияни такомиллаштириш, аҳолининг турмуш даражасини ошириш, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш масалаларига қаратмоқда.

Шуниси қувончлики, янгийўллик ишлаб чиқариш пешқадамларнинг ташаббусини жуда кўп меҳнат коллективлари қўллаб-қувватлади. «Қолоқларсиз ишлаймиз» ва КПСС XXV съезди қарорлари асосида ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини ошириш юзасидан Янгийўл шаҳар коллективлари ва ташкилотларнинг ташаббуси тўғрисида» қарор қабул қилган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу ватанпарварлик ҳаракатига катта эътибор берди.

КПСС XXV съезди, Ўзбекистон Компартиясининг XIX съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1976 йил октябрь Пленуми қарорларида капитал қурилиш самарадорлигини ошириш, янги ишлаб чиқариш қувватларини ўзлаштиришни жадаллаштиришнинг муҳимлиги таъкидлаб ўтилган. Газетамиз тўпланган тажрибадан фойдаланиб, беш йилликнинг энг муҳим қурилишлари бўлган Қарши ва Жиззах даштларини ўзлаштиришни, енгил ва озиқ-овқат саноати корхоналарини қуришни, чорвачилик комплекслари бунёд этишни оталиққа олди.

Қишлоқ хўжалиги партиянинг алоҳида диққат-эътиборида турган муҳим масалалардан биридир. «Қишлоқ хўжалигини янада юксалтиришни партия жуда муҳим умумдавлат, умумхалқ вазифаси деб билмоқда», деб таъкидлади КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXV съездида қилган Ҳисобот докладида.

Ўнинчи беш йилликда бизнинг республикамизда ҳам қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришнинг улуғвор программасини амалга ошириш мўлжалланган. Марду-майдон пахтакорларимиз беш йиллик охирига бориб «оқ олтин» етиштиришни олти миллион тоннага етказишга аҳд қилдилар. Ғаллакорлар, сабзавоткорлар, соҳибкорлар ҳам юксак марраларни белгилаб олишди.

Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши масалаларини кенг ва атрофлича ёритиш, бу соҳадаги туб масалаларни ҳал этишда партия ташкилотларига ёрдам беришни «Правда Востока» журналистлари ўзларининг муҳим бурчлари деб биладилар.

Шу кунларда газетамиз Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Юбилей олди материалларида Улуғ Октябрнинг аҳамиятини янада кенг кўламда кўрсатиб бериш, Совет ҳокимиятининг буюк зафарларини, совет турмуш тарзини кенг ёритишга интилмоқдамиз.

«Правда Востока» коллективи эришган барча ютуқлар матбуотга партиявий раҳбарликнинг самараси, оммавий ахборот ва пропаганда воситаларини такомиллаштириш ва ривожлантириш тўғрисида партия кўрсатаётган катта ғамхўрликнинг ифодаси деб билади.

Газетамиз коллективи ўзининг бутун фаолиятида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг катта ёрдами ва ғамхўрлигини ҳамиша ҳис этиб келмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети газетанинг диққат-эътиборини хўжалик ва социал-маданий қурилишнинг ҳал қилувчи участкаларига қаратмоқда, газета кўтариб чиқаётган ташаббусларни қўллаб-қувватламоқда, журналист кадрлар тайёрлаш ва тарбиялашда жуда катта ёрдам кўрсатмоқда.

Биз ишчанликни, собитқадамликни, ленинча иш услубини КПСС Марказий Комитетидан, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетидан ўрганамиз, Қилинган ишларга танқидий нуқтаи назардан баҳо беришни ҳам улардан ўрганамиз.

Шу қувончли айёмда ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан газетанинг шонли анъаналарига асос солган ўтмишдошларимиз, устозларимиз номларини алоҳида миннатдорчилик билан тилга оламиз. В. Д. Вотинцев, М. Троицкий, М. С. Качуринер, С. С. Черник, А. Д. Ивахненко сингари муҳаррирларимиз хотирасини ҳурмат билан эсга оламиз.

Машҳур ёзувчилардан Г. Эль-Регистан, Б. Лавренев, Л. Ленч. М. Шевердин, К. Файзулин, «Известия» газетасининг ҳозирги бош редактори П. Алексеев, «Неделя» ҳафталик газетасининг бош редактори В. А. Архангельский, «Правда», «Известия» ва марказий матбуот органларининг жуда кўп таниқли журналистлари илк қадамларини бизнинг редакциямизда бошлашган.

Партия матбуоти ходимининг бурчи ғоят юксак, шарафли ва масъулиятлидир. Улуғ Ленининг: сизлар партия газетасининг ходимлари эканлигингизни унутманг, атрофингиздагилар ҳам буни унутишларига йўл қўйманг, деган сўзлари ҳар биримизнинг дилимизга жо бўлган.

«Правда Востока» коллективининг ҳар бир аъзоси ўз ижодини партия, халқ ишига бағишлайди, газета КПСС XXV съезди белгилаб берган коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини амалга оширишда партия ва халққа бундан буён ҳам сидқидилдан хизмат қилаверади.

Н. ТИМОФЕЕВ,
«Правда Востока» газетасининг редактори.

Суратда (чапдан): «Правда Востока» газетаси редакторининг ўринбосари И. К. Костиков, бўлим мудири Я. И. Нудельман, масъул секретарь С. В. Мельников, бўлим мудирлари Н. А. Кузьмин ва Л. С. Исамуҳамедова ўртоқлар газетанинг навбатдаги сонини чиқариш ҳақида фикр олишмоқдалар. А. Тўраев фотоси.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.00 — **Янгиликлар.** 10.10 — Гимнастика. 10.30 — **Мультфильм.** 10.40 — Катта оиланинг отаси (телеспектакль, 1-2 қисмлар). 15.30 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Китоб. Давр. Китобхон. 16.40 — **Қилич таққан бола** (телеспектакль, 2-қисм). 17.45 — Москваликларнинг ишчи кафолати. 18.15 — Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун. 19.00 — **Янгиликлар.** 19.15 — Расмларда қуёш акси бор. 19.30 — Фильм-концерт. 20.10 — Инсон ва қонун. 20.45 — **Умр ўртаси** (бадиий фильм, 1-серия). 22.00 — **«Вақт»** 22.30 — «Венада баҳор» (музикали программа). 23.55 — **Янгиликлар.**

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Фильм-концерт. 12.00 — Ҳужжатли фильм. 12.50 — **Чукотка бошлиғи** (бадиий фильм). 18.30 — **Мультфильм.** 18.45 — «Бойчечак». 19.15 — Бекобод металлургия заводи қурилишларида. 19.45 — **Ахборот.** 20.00 — Ўзбек классик қўшиқлари. 21.00 — **Ахборот.** 21.20 — Пушкинхонлик. 22.00 — **«Вақт»** (Москва). 22.30 — **Ғўза парвариши илғорига тенглашинг.** 22.50 — Кино оламида.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Фильм-концерт. 19.40 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 20.10 — Ҳужжатли фильм. 20.45 — **Янгиликлар.** 21.05 — **Математика.**

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек опералари дан ариялар. 9.30 — Бадиий ҳаваскорлик қатнашчилари ижро этадилар. 11.15 — **Давр фазилатлари.** Очерк. 12.10 — **Ўзбекистон ишчиси.** 13.00 — Паррандачиликни ривожлантириш — маҳсулот етиштиришни кўпайтиришнинг катта резерви. 13.30 — Япон «Ройял-Найтс» ансамблининг концерти. 14.00 — Минерал ўғитлардан самарали фойдаланайлик. 16.10 — Адабий радио почта. 19.00 — Ўнинчи беш йиллик йилномаси. 19.20 — **«Ёшлик»** радиостанциясининг программаси. 20.25 — Қорақалпоғистон санъат усталарининг концерти. 21.00 — Радио тингловчиларнинг талабларига биноан концерт. 22.00 — **«Қишлоқ оқшомлари».** 22.30 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 22.40 — Ёзувчи ён дафтаридан. 23.15 — **Лирик концерт.**

Реклама ва эълонлар

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7/VI да **Чио-Чио-Сан,** 8/VI да **Тошкент хореография билим юрти ўқувчиларининг ҳисобот концерти,** 9/VI да **Испан миниатюралари.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/VI да **Келинлар қўзғолони,** 8/VI да **Кўрмайин босдим тиконни,** 9/VI да **Келинлар қўзғолони.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 8/VI да **Оддий мўъжиза,** 9/VI да **Йиллар ўтиб.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **РСФСР халқ артисти МАРГАРИТА НАЗАРОВА раҳбарлигидаги «ЙУЛБАРСЛАР» АТТРАКЦИОНИ (19.30).**

Кино

САНЪАТ САРОЙИ — **Катта пойга** (катта зал), **Биз бир-биримизни шундай севардикки** (кичик зал, кундуз ва кечқурун).

Кўл узра соната садоси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Йилнинг тўрт фасли — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ҚОЗОҒИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Мардлик учун юз грамм — «ЧАЙКА» (12, 14, 16.00), «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Мафия чангалида — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда).

Ширин аёл — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

«Мулен Руж» — «ЧАЙКА» (18, 20.00, 21.45), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Ютуқ — «ИСКРА» (20.30).

ЁЗГИ БИНОДА

Ширин аёл — «ФЕСТИВАЛЬ». **Мафия чангалида** — «ХИВА».

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

СССР биринчилиги учун

ФУТБОЛ

8 июнь соат 19.30 да «СПАРТАК» (Ивано-Франковск) — «ПАХТАКОР» (Тошкент).

12 июнь соат 19.00 да «НИСТРУ» (Кишинев) — «ПАХТАКОР» (Тошкент).

Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ҲИСОБЛАШ МАРКАЗЛИ КИБЕРНЕТИКА ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

лаборатория мудирлари: электрон-ҳисоблаш машиналарида газ таъминоти системаларини оптималлаштириш, тиллар ва трансляторлар;

лаборатория катта илмий ходимлари: электрон ҳисоблаш машиналарида газ таъминоти системаларини оптималлаштириш, логик программалаштириш, намуналарни танлаш;

лаборатория кичик илмий ходимлари: адаптив системалари, намуналарни танлаш, республика бошқаришни автоматлаштирган системаларини ишлаб чиқиш, фойдали қазилма ишлаш ва уларни бойитишни оптималлаштириш.

КОНКУРС МУДДАТИ — 24 ИЮНГАЧА.

Мурожаат учун адрес: 700125, Тошкент шаҳри, Хўжаев кўчаси, 34-уй.

УСМОН ЮСУПОВ НОМЛИ АГРАР-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ

боғбон, узумчи, сабзавотчи ва механизаторлар оиласини

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Бирлашма турар жой билан таъминлайди.

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Янгийўл район, «Халқобод» посёлкаси, У. Юсупов номли аграр-ишлаб чиқариш бирлашмаси.

ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«СПЕЦЭЛЕВАТОРМЕЛЬСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ 11-КЎЧМА МЕХАНИЗАЦИЯЛАШТИРИЛГАН КОЛОННАСИ

ТУГАТИЛАДИ

Ҳамма даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700 000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41 • ТЕЛЕФОНЛАР: Коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142

Р. 13216. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Г. — 130.